

DOMOLJUB

Izdaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezna številka se prodaja po 10 vinar.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu "Domoljuba", Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu "Domoljuba", Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 1.

V Ljubljani, dne 6. januarja 1916.

Leto XXIX.

Položaj kranjske živinoreje.

Koliko smo našli živine dne 1. decembra 1915 na Kranjskem.

Da dobimo pregled čez stanje naše živinoreje, je odredil deželni odbor kranjski natančno štetje goved in prešičev na Kranjskem. Še nikoli se ni štetje vršilo s tako natančnostjo, ker so se živali razdelile tudi v oddelke po starosti in kakovosti, in vsa županstva so zavedajoč se velike važnosti in odgovornosti izkaze izpolnili z veliko vestnostjo. Našli smo goved 246.993, t. j. za okroglo 20.000 več, kakor 31. decembra 1910, ko se je našlo na Kranjskem govedi 226.977. Leto 1910. je padlo v dobo pomanjkanja krme, zato je takrat število živine na Kranjskem bilo ravno kar padlo. To se mora pri primerjanju vsekako vpoštevati, da ne pridemo do napačnih sklepov. Vendar pa kaže to zvišanje števila živine, da je vneto delo za povzdigo živinoreje zadnjih let v deželi obrodilo svoj sad, kajti le temu se imamo zahvaliti, da nismo padli v številu v kljub velikim dobavam, katere so se vršile že v sedanjem letu.

Seveda spoznamo stanje živinoreje samo tedaj, če si ogledamo tudi razmerje števila med posameznimi vrstami. Ta primera nam kaže, da smo znatno padli pri volih, zvišalo pa se je stanje mlade živine, zlasti zaradi prepovedane klanja telet. Naštelo se je pod enim letom 14.468 bičkov, 16.691 rezanih in 31.205 junčic, to znaša pri bičkih za 1864, pri rezanih 6213 in pri junčicah 10.785 več kakor leta 1910. Bikov smo našli 3812, to je za 549 več kakor leta 1910. Junice čez eno leto nam podajajo sledeče številke: dveletne nezaskočene 11.294, zaskočene 6023; junice večletne nezaskočene 3325, zaskočene 9052. Krav smo našli 95.076.

Pri volih se pa prav izdatno kaže posledica letošnjih dobav. Pri mladih volih čez eno leto do treh let imamo sledeče številke: 1. volički, ki še ne delajo, 15.323, to je za 4039 več kot leta 1910.; 2. mladi voli, ki že delajo, 15.818, to je za 865 manj kot leta 1910.; 3. voli, ki so samo za pitanje, 313 (178 manj kot leta 1910.). Voli čez tri leta stoje sledeče: 1. delavni 23.946 (8237 manj kot l. 1910.); 2. voli, ki ne delajo in se pitajo 647 (840 manj kot leta 1910.).

Iz tega razvidimo, da so krave ostale skoro v neizpremenjenem številu. Pomnožila se je mlada živina, pri bikih smo splošno napredovali, dasi se jih zadnji čas preveč pokolje, delavna živina je pa jako padla. Vsled tega je deželni odbor zaprosil vojaško oblast, da se naj pri nadaljnjih dobavah voli sploh več ne jemljejo, da bo mogoče spomladi polja obdelati, kajti pri pomanjkanju konj nam ostanejo za delo samo voli. Sicer se tudi krave za delo že jako uporabljajo, a za obdelavo polja je vendar treba predvsem ohraniti vole.

Deželna vlada je dala šteti zaloge sena. Uspeh tega štetja je pa jako nepovolen in kaže, da stojimo na Kranjskem v doglednem času pred popolnim pomanjkanjem krme, kajti našlo se je samo 1 milijon 538.204 q sena. To je seveda številka, ki da silno veliko misli. Le računajmo! Po približnem računu imamo na Kranjskem še 6400 konj. Za te je treba na leto 168.880 q sena in 46.720 q slame. Za približno 24.000 ovac potrebujemo 52.800 q sena in ravno toliko slame. Za 246.993 goved računamo potrebo 5.750.400 q sena in 1.149.900 q slame. Če to seštejemo, tedaj pridemo do zaključka, da je za pravilno prehrano konj, goved in ovac na Kranjskem potrebno na leto 5.990.080 q sena in 1.249.420 q slame. Če postavimo temu nasproti množino, ki jo je dognalo zadnje štetje, v višini 1.538.204 q sena, tedaj vidimo, da naše zaloge sena daleko ne zadostujejo! Mi imamo danes na Kranjskem

kvečjemu eno tretjino krme, ki jo potrebuje sedanje stanje naše živinoreje. Zaradi tega je deželni odbor takoj naprosil vojaško oblast, da se naj za potrebo vojaštva iz drugih dežel dovažajo krmila na Kranjsko. Pa najbrž bo tudi drugod pomanjkanje krmil.

Ker bo očitno zmanjkalo krme za civilno potrebo, je treba pomisliti, kako bi se grozeča nesreča odvrnila. Predvsem bo treba vse ukreniti, da se krmila pomnože s raznimi surogati. Primerne poizvedbe so se že odredile.

Sedaj pa pogledajmo še, kako stoji naša prešičereja! Našli smo 171.910 prešičev, t. j. za 5360 manj kot l. 1910. Pujskov do 3 mesece starih smo našli 30.184, mladih prascev od 3 mesecev do 1 leta 50.642, skupaj 80.826, t. j. za 25.764 manj kot leta 1910. Čez 1 leto starih prešičev smo našli: mrjascev za plemo 895, t. j. za 1212 manj kot l. 1910; svinj za plemo 27.024, t. j. za 2578 manj kot l. 1910. Vseh ostalih, ki se rede ali pitajo za klanje, smo našli 63.195 t. j. za 24.203 več kot 1910. Ta zadnja številka se pa razloži s tem, da se je izvršilo letos štetje 1. decembra, l. 1910. pa 31. decembra.

Za prešičerejo se je v zadnjih letih pri nas tudi mnogo storilo. Vzgojili smo si dobro plemo in kakovost naše prešičereje se je dvignila. Zato je pa tembolj obžalovati, da je število mrjascev in plemenskih svinj tako padlo. Mrjascev imamo skoro trikrat manj, kot preje! Bati se je, da bo prihodnje leto naša prešičereja jako padla, ker ne bo naraščanja. Pri tem padcu so udeleženi vsi okraji dežele; v nekaterih je pomanjkanje mrjascev postalo naravnost strašno. Tako je n. pr. v kočevskem političnem okraju padlo število mrjascev od 253 na 28, v radoljskem od 224 na 59, v novomeškem od 211 na 69, v kamniškem od 359 na 169, v ljubljanski okolici od 211 na 91. V teh okrajih bo treba skrbeti za nadomestilo. Seveda je to tež-

ko, ker je vpoklicanih toliko živinorejcev, ki so oskrbovali mrjasce. Kmetijskim organizacijam teh okrajev vzraste torej naloga, da vse store za to, da se ta izpadek na plemenskih prešičih popravi.

Splošen vtis tega štetja je, da je naša živinoreja najbolj ogrožena vsled pomanjkanja krme. Treba bo te krmili skrajno varčevati, da se potrebnost število živine ohrani, in to bo mogoče le tedaj, če se vse, kar se more pogrešati, odda za klanje. Pokrmili bo pa treba vse, kar se le dobi; seči po treba tudi po novih krmilih, ki jih doslej nismo rabili.

Dr. Lampe.

Preobrat?

Ni dvoma, da se je v tem vihnem času svetovne borbe versko življenje med narodi nanovo zbudilo. Krščansko verstveno naziranje še ni pokopano, marveč je poglajlo nove korenine. Praktično krščanstvo, ki je bilo marsikje zanemarjeno, se je pojavilo v novi luči, mlačnost se je umaknila gorečnosti. Lepi zgledi neomajnega zaupanja v Boga in v božjo previdnost, ki jih je najti ne samo med ljudstvom in vojaštvom, ampak še prav posebno pri knezih in vodilnih osebah, bodo imeli tako krepke vzgojne posledice, da bo verska vzgoja še vedno ohranila prvo mesto pri vsem vzgojnem delu.

Marsikdo, ki je bil doslej versko mlačen, mrzel in skoraj nedostopen za versko-nravne vplive, se je uprav v tem času otresele te nevarne površnosti in neobčutljivosti. Vzvišen zgled dobrih vojakov, ki tako verno molijo bodisi v bolnišnici, bodisi na bojišču, doma ali v tujini, ki imajo v eni roki puško, meč, v drugi pa rožni venec, ne more biti brez vplivnih posledic tudi na mlačne in zanemarjene vojne tovariše. Ob teh versko-ganljivih zgledih je ozdravel že marsikak malobrižnež, ki se je pri tem nehote spomnil sreče mladostnih let, ko je v materinem varstvu in v srčni nedolžnosti sklepal roke k molitvi.

Bližina smrti, ki ji na bojišču ni lahko uiti, vojaški grobovi, obvezovališča, bolnišnice, kjer se na vojaki izvršujejo vsakovrstne potrebne operacije, vlaki z ranjenci, umirajočimi: vse to kliče glasno in mogočno: »Memento mori!« — Spomni se, da boš umrl!

Ti številni in neugnani klicarji in predhodniki bele žene imajo tako moč, njih glas tako prevzame in prešine, da so jim le zakrknjena srca zaprta in da se verskemu vplivu izogibljujejo le najbolj trdovratni, zastarani svojeglavneži. Tu izgine brezboštvo, tu minevajo razni neutemeljeni predsodki proti veri in verskemu življenju; sovraštvo do verskih vaj se poleže, in ni jih malo, ki po dolgih letih lahkomišljenosti in notranje zapuščenosti zopet dvignejo roko, da se prekrizajo, da zdihnejo k Bogu, ki so ga bili zapustili.

V vojski, na bojišču, v strelskih jarkih, v bolnišnici veliko pomaga tudi zgled pravih, krščanskih junakov, verna pobožnost vzornih častni-

kov, osobito poveljnikov. V mirnem, še bolj pa v vojskinem času so dobri in poštteni vojaki takorekoč angeli varuhi, nemi pridigarji, ki s svojim lehim vedenjem, dostojnim in modrim govorjenjem, z neustrašeno molitvijo, zlasti pa prejemanjem sv. zakramentov med ostalimi v moralnem in verstvenem oziru dostikrat razdrapanimi tovariši več dobrega napravijo in več koristijo, kakor kopica običajnih cerkvenih govorov. — Dobri vojaki so zvesti v izpolnjevanju vseh, četudi težkih dolžnosti, se varujejo vseh izgredov in nerednosti, so vdane pokorni, zlasti pa neustrašni, ko je treba nastopiti zoper sovražnika.

Poštteni vojaki se ne boje smrti za domovino in cesarja, saj žrtvovati se iz ljubezni do Boga za blagor domovja, za vero in pravico podeli junakom na bojišču takorekoč sijaj mučeništva. To požrtvovalno junaštvo, ta zgledna neustrašnost ne ostane prikrita versko zanemarjenim vojnim tovarišem, ki uvidevajo, da je vera in versko življenje nekaj vzvišenega in dragoceneega, nekaj takega, kar si v očigled smrti vsakdo želi imeti.

Tudi knezi, vojskovodje in poveljniki spoznavajo zlasti ob vojskinem času, koliko moč ima vera na življenje vojakovo. Zato ne dvomimo, da bodo gospodujoči knezi in vladarji smatrali v bodoče kot svojo prvo in najvažnejšo dolžnost, da se bodo trudili med svojimi podložniki, ne le ohraniti dejansko in delavno vero, marveč vse javno življenje in delovanje spraviti v soglasje z zahtevami sv. vere.

Napačno bi pa bilo, če bi se v tem oziru zazibali v neko mamljivo upanje ter pričakovali, da se bo po vojski v verskih stvarih vse preobrnilo, da bodo vsi, ki so bili popred slabi, postali svetniki. Mnogo takih, ki v resnici niso bili skvarjeni, marveč le bolj mlačni, ali zapeljani po drugih, ali pa omehkuženi po neprimerni tovaršiji in preobilnem alkoholu, je in bo izpregledalo. Vojska in vojskine grozote so jih streznile, so jim odprle oči, da so resno krenili v vrsto spokorjencev. Blagor jim! Ko se bodo vrnili, se bodo s hvaležnostjo spominjali onega trenutka, ki jih je pretresel ter nagnil k resnosti.

Ni pa majhno število onih, ki je pri njih vse izgubljeno; saj so se dobili taki, ki so umirali — zadeti od sovražne granate — s kletvico na jeziku. Je pač res, da je preobrat v človeškem življenju in da je povrnitev k Bogu tudi delo božje milosti, ki se ji človek ne sme ustavljati.

Prav tako tudi glede drugih ljudi, ki niso v vojski, ne smemo pričakovati, da se bo vse na bolje obrnilo. Prve mesece, ko se je vojska začela, je bilo opaziti veliko navdušenja in gorečnosti v izvrševanju verskih vaj: pogostno prejemanje sv. zakramentov, veliko vojnih pobožnosti, skromnost v obleki in v obnašanju, primerna resnost, dostojnost in poštenost tudi v sicer podivjanem in brezbožnem časopisju; seveda je glede časopisja morda tudi dokaj stroga cenzura, ki je marsikaj slabega preprečila. Žalna poročila o smrti padlih junakov so vplivala tudi na drugače hladne in versko nebrizne družine in kroge, ki so jeli iskati tolažbe pri Bogu, opustili to ali ono razvedo in se prilagodili resnemu življenju večine.

Tisti, ki vidijo vse svetlo, rožnato in solnčno, so že takorekoč vriskali veselja ter pisali o verski prenovitvi, ki si je priborila dohod v vse kroge brez izjeme. Toda, koliko je takih ljudi, ki imajo od vojske le dobiček in si znajo ta dobiček na umeten, krivičen in oderuški način še povečati! Koliko jih je bodisi v vojni službi, ali izven nje, ki se jim nudi uprav v teh žalostnih dneh še več prilike, kakor sicer, da se vdajajo pogubnim nenravnim izgredom raznih vrst, pri tem pa pozabljajo na tisoče stradajočih, na tisoče umirajočih na bojiščih, trpečih po bolnišnicah. Preobilica denarja zbuja pohlep po uživanju, nevarno priložnost po mestih in v zaledju nudi lahkoživi in brezčutni ženski svet; zato se lahko reče, da na take bogapozabljene ljudi vojska ne bo imela nobenega blažilnega, ali npravnega vpliva, ampak jih bo potisnila še v večjo gnilobo in nenravno mlakužo.

Tisti, ki so že v mirnih časih bili zvesti, veri, Cerki in Bogu, so v vojski zares veliko napredovali: v pobožnosti, v prejetju sv. zakramentov, v dobrih čelih in ljubezni do bližnjega, v zatajevanju. Velika množina neobčutnih ljudi — pa je in bo ostala mrtva, če ne še slabša, razen nekaterih, ki so živo občutili vojskino gorje. Kljub temu pa bodi naša dolžnost prejšnje, da molimo in zopet molimo, naj bi sedanja vojska imela blažine in dobre posledice za vse tudi v verskem oziru.

Pregled po svetu.

Vse v največjem neredu so pustile kraljeve srbske oblasti, ko so se umaknile s kraja. Skrbele so samo za državni zaklad v zlatu (v vrednosti 120 milijonov dinarjev, ne 20 — kakor smo zadnjč pomotoma omenjali). Ta zaklad je sedaj v Parizu. Prebivalstvu ni ostalo drugega, kakor papirnati denar, ki je pa sedaj brez vrednosti. Nova uprava se sedaj trudi, da bi se srbski zlati zaklad izročil neki nevtralni državi v varstvo, da bi se mogel pokriti s tem papirni denar. Avstro-ogrška uprava se trudi, da uvede čim preje normalne razmere v deželo.

Pred Solunom. Čete četverosporazuma nameravajo izbojevati odločilno bitko z avstrijskimi in nemškimi četami na višinah pri Kilkisu. Na meji je zdaj mirno. Angleži pridno utrjujejo Solun in okolico. Močne sile so zbrali na višinah pri Kilkisu, Langaru in Hortiatu. Angleški in francoski letalni oddelki se zberejo v Kilkisu. Pričeli so že graditi veliko lopo namenjeno zrakovom. — Grčija je sporočila bolgarski vladi, da se ne ustavlja, če je nujno, da mcrajo čete osrednjih velevalsti prestopiti grško mejo.

Nikolaj Nikolačević je bil pozvan s Kavkaza v Petrograd k važnemu vojnemu svetu; udeležili so se ga tudi zastopniki Anglije, Francije in Japonske.

Konzuli osrednjih velesil na francoski ladji. Francoski general Sarraill je dal odvesti zastopnike Nemčije, Avstrije, Bolgarije in Turčije v Solunu na francosko ladjo

»Patrie«. Grčija je poslala odločen ugovor, ker kot nevtralna država tega ne more trpeti. S konzuli so odvedli še 60 drugih konzularnih uradnikov. Angleški in francoski vojni poveljniki sta se izgovarjala, ko se je vložil protest zoper aretacijo, da so se nad mestom Solunom prikazali sovražni letalci ter je vsled tega smatrati Solun kot vojno ozemlje. — Ko se je izvedelo, kako kruto so ententariji z aretacijo naših konzulov kršili mednarodno pravo, se je širil vihar ogorčenja po Grčiji, Bolgariji, Avstriji in Nemčiji. Bolgarski ministrski svet je sklenil, da spravi pod ključ vse uradnike angleškega, francoskega in srbskega konzulata, ki so po odhodu glavnih konzulov še ostali v Bolgariji. Enako bo ravnala turška vlada z vsemi podaniki ententinih držav.

Avstrijski odgovor Ameriki zaradi potopljene ladje »Ankone« vsebuje natančno pojasnilo stvarnega dogodka ob potopu. V odgovoru se zanikajo razne trditve ameriške note, ki ne drže; ameriška vlada je bila napačno poučena. Avstrija je dokazala, da je »Ankone« bežala in da je vsled tega imel naš podmorski čoln pravico nanjo streljati. Toda predno jo je potopil, ji je dal 45 minut časa, da se rešijo potovalci. Ali kaj se je zgodilo? Laški mornarji so sebe rešili, potnike pa pustili na ladji. Ker se je prikazal drug parnik, moral je naš podmorski čoln izginiti. Amerika še do sedaj ni dokazala, da je tudi kateri Amerikanec škodo trpel. Avstrijska vlada je pa vendar pripravljena dati odškodnino Američanom, vkolikor je res upravičeno, ter upa, da je s to drugo noto zadeva »Ankone« končana.

Kriza v angleški vladi. Sodj se, da se v kratkem preosnuje angleška vlada. Asquith bo odstopil; zamerijo mu, da se je umaknil z Dardanel.

Svetovna vojska.

Velika ofenziva v vzhodni Galiciji. — Siloviti napadi ob besarabski meji in na fronti ob Stripi. — Ruske mase ob ponovnih navalih onemogle. — Kupi ruskih mrtvecev ob naših brambnih črtah. — Ponovni porazi ruskih napadalnih vrst ob besarabskem bojišču — na novega leta dan. — Delovanje Italijanov v južnih Tirolah. — Topovski napad na Malborget. — Srbi na begu. — Težave v Črni-gori. — Pred Solunom. — Boj za Egipet. — Francosko - angleška ofenziva. — Drzen nastop naše mornarice ob Draču.

VOJSKA Z RUSI.

Novi poizkusi in porazi ruskih čet. Na besarabski fronti in ob Dnjestrju (blizu Zalesčikov) so 27. dec. močne ruske sile ponovno napadale. Rusi so bili krvavo odbiti. Veliko so se ruske čete prizadevale zlasti na odseku med Pru-

tom in med gozdnim pasom severno od Toporovca. Artiljerijska priprava je trajala celo dopoldne; popoldne je sledilo pet pehotnih napadov, ki so bili vsi stirti. Napade so izvršili v 16. zaporednih gostih vrstah, ki jih je ustraševalo naše topništvo. Izgube so imeli strahotne.

Enaka usoda je doletela sovražne napade severno od Dnjestra. — Naše izgube so bile neznatne. Pripoveduje se, da tako ljutih bojov na tem prostoru še ni bilo.

Silni boji. Velikanske ruske izgube. Silovitost bojov, ki so se pričeli na sveti večer, je brez primere. Rusi so osredotočili na 5 km dolgi fronti nad 200 topov in tri divizije pehote. 28. dec. je boj dosegel višek. Sovražne kolone so takoj po artiljerijskem ognju 16krat napadle. Na stotine mrličev je obležalo ob naših žičnih ovirah: Ruski ranjenci pravijo: »To, kar smo doživeli, je bilo strašno. Bil je pravi sodni dan!« Na neki točki zahodno od Bojana (15 do 20 km od Črnovic) so naši težki topovi 4-krat v živo zadeli in čisto pokopali dve ruski stotniji. (Bojan leži ob reki Prutu vzhodno od Črnovic.) Naša pehota je delala čudeže junaštva, kajti Rusi so naskakovali v 16.—18. vrstah. Padlo je več višjih ruskih častnikov, med njimi neki poveljnik iz višjega ruskega plemstva. Črnoviško prebivalstvo je z največjo napetostjo zasledovalo dogodke na fronti.

Ruska ofenziva, ki se je ob besarabski fronti pričela na sveti večer, se je razširila. Ljuti napadi na našo fronto ob Stripi in pred vsem proti obmostju Burkanov so se ponovili. Uradno poročilo izrecno povdarja, da se je obseg in silovitost teh bojov povišala. V bojnem odseku severno od Burkanova je obležalo 900 mrtvih in ranjenih Rusov. S kakim uspehom so naše čete zavrnile vse te napade, se najbolj vidi v tem, da so en dan ujele ob Stripi 1200 Rusov.

Ruska ofenziva je naperjena proti desnemu krilu in središču armade generala Pflanzer-Baltin in se razteza ob 50 km dolgi fronti od romunske meje do severovzhoda od Zalesčikov. Kot glavno prodiralno točko so si izbrali kos fronte od Pruta do gozdov 15 km severovzhodno od Črnovic. Doslej so se pa vsi ruski napadi končali z ogromnimi izgubami za sovražnika.

Ponovni porazi ruskih napadalnih čet. Na fronti ob Stripi so bili tudi 30. dec. hudi spopadi zlasti med Bučačem in Visniovčikom. Hudi naval sovražnih kolon so istotako, kakor prejšnje dni onemogli ob hladnokrvni vztrajnosti naših hrabrih vojakov. Armada generala Pflanzer-Baltin je zadala Rusom take poraze, da niso mogli dose-ganja mero izgub. Ob Stripi je ležalo pred oddelkom ene naše kompanije 161 ruskih mrličev, pred nekim drugim pa 325. Na spodnji Stripi in ob besarabski meji se onemogli sovražnik ta dan ni več hudo zaganjal.

Poročilo 1. januarja 1916. Vojna v vzhodni Galiciji se neprestano in z isto ljutostjo nadaljuje. Središče: Spodnja

in srednja Stripa. Na Silvestrov dan so ruski topovi delovali osobito severno od Bučača; proti večeru je napadla pehota, ki se je približala do petkrat našim žičnim ograjam. Napori njeni so bili zastoj; zatrl jih je uničevalni ogenj naše brambe. Na stotine mrtvih in ranjenih so pustili v bližini 600 m od naših postojank.

Napadi na novega leta dan. Ruska ofenziva se je 1. januarja razvila zopet ob besarabski meji. Ze v novoletni noči so morale naše čete odbiti dva navala; dopoldne 1. jan. so ruske čete hotele na vsak način zasesti naše črte. Popoldne ob eni uri je sledil nov silovit sunek proti utrdbam ob Toporovcu. V ročnem metežu so morali Rusi odjenjati. Dve uri nato se je pojavilo na istem mestu šest ruskih polkov, ki so bili po večini odbiti. Izgube sovražnikov so nenavadno velike. Tudi na drugih postojankah je besnel boj. — Ujetnikov so naši v teh dneh pripeljali do 3000.

Boji dne 2. januarja. Ljuto so se bili tudi cel 2. januar na besarabski fronti. Sovražnik se je na vse kriplje trudil, da bi v prostoru ob Toporovcu razbil naše črte. Vsi prodiralni naklepi so se razbili ob hrabrem odporu naših moči. Naši so pripeljali 850 ruskih ujetnikov. — Posamezni ruski sunki so bili odbiti ob izlivu Sereta, na spodnji Stripi, pri Korminu in pri Stiru.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Južno-tirolska meja je bila zadnje dni razmeroma najbolj izpostavljena italijanskemu obstreljevanju. Južno od Rovereta ob dolini Adige je izkubil sovražnik pred svetim dnem 200 mrtvih in ranjenih. — Uradno sporočilo dne 28. dec. se je istotako glasilo, da trajajo topovski boji na južni in južnovzhodni meji dalje.

V Gorico je padlo dne 23. dec. pred nočjo 30 granat. Neka težka granata je zopet poškodovala kapucinski samostan. To je 38. granata, ki je v teku vojske zadela kapucinski samostan, oziroma vrt. Dne 24. dec. je bilo zadeto semenišče, ki je jelo goreti; ogenj so pogasili. Tudi v božični noči, na sv. večer, so grmeli topovi, dasi ne z isto silo, kakor poprej; iz okolice Kalvarije in Oslavlja se je čulo regljanje strojnih pušk. Torej tudi ta večer niso imele naše čete miru.

28. decembra. Italijani so zopet močno delovali z artiljerijskim ognjem v južnih Tirolah. Dvoje napadov je bilo odbitih. — Na primorski bojni črti boji s topovi, ročnimi granatami in minami. — Na bojišču pri Tonale na Tirolskem je plaz podsul neko našo gorsko patroljo. Prihitieli so takoj na pomoč, a med izkopanimi vojaki je bil samo eden še zdrav in živ, 11 pa mrtvih. (»Slovenec« št. 298.)

Lahu nič ne zaupajo... Božični dan so se hoteli Lah pri Tržiču izkazati kot »kavalirji«. Dvignili so iz zakopov velike bele deske, kamor so z velikimi črkami napisali voščilo »Vesele božične praznike«. Tudi so nekateri prišli iz zakopov in vihteli čepice. Ker

se pa od naše strani verodostojnosti, hi-nastavku napredujejo ne more za-pustiti, se odgovorili s stali, na kar je vse skupaj izgubilo. Od skumicev na-ših krajev ne morejo naši vojniki no-bebene prijamosti. — Korupcija pri Čadov-ni ponuja. Morda je izprevidel, da je brezkoristno gnojiti nevedovstina kra-čka da s sinovi oblačenca Italije, ali pa se kaže primanjkljaj na ognju. Ena ali druga. Lahki se dolgo mirujejo. Po-ter tega pa so prideli narjavati in gra-diti lahke ceste, kar do sedaj ob sosedki fronti še niso storili. Lah je že sedaj v sraču za božednost. A vse mi ne bo pomagalo, ko se bo oglašil klic: »Na-prejte!

Italijanski glavni štab se nahaja v starem slovenskem mestu Vidmu. Ita-lijanski kralj se tedaj zelo bolan; njegovo vedenje, da znaka hude ner-venosti, njegovo oko je nemirno. V vojski je verodostojni kralj je popolnoma obolel. General Čadova je tudi straho-peten. Ker se mu drugera daleč za fronto ni bati, se boji naših zrakoplo-vo. Prazno generalnega štaba je dal tako pokriti, da je zavarovana pred bombami. Špi pa v različnih stanova-njih, da bi se ne moglo izvedeti za nje-govo spavalice. Na fronti so le manjši boji.

Pred novim letom so se Italijani spornili zopet na Malborget ter ga ob-streljevali s težkimi topovi. Enako so bombardirali tudi Col di Lana v Tiro-lah. — Izpremembe ni nobene.

ŠREI NA BEGU.

Štrajno trpljenje. Umikanje Napo-leona iz Moskve ni moglo biti bolj strašno kot to, kar se je godilo, ko so bežali Srbi proti morju skozi Albanijo. Ljudje so imeli kruha še za tri dni, nato so našli konja, ki je padel, z ha-jenatom pobili in pogosto kar surove meso jedli. Samo prve dni so še došli izmordani konji v Skadar, potem pa no-betani od. Vse so med potjo pobili in smetili. Ob cestni soje borne albanke hile, vanka se zaseda a od 10 do 20 mož. Skoro nikjer ni bilo možno napra-viti ognja. Osem kamene po cesti je raztrgalo deslje in opraskalo noge. Pot je postala dolga krvava sled. Zelo mno-go jih je med potjo postalo valed lakote in mraza in od 70.000 mož, ki so se jeli umikati na Kosovski polju, jih je prišlo do obrežja morja kakih 40.000. Kljub tej hudi stiski so se zadnje čete boje-vale do zadnjega, da so krile umikanje drugih. Od 40.000 mož, ki so ušli, jih je morehiti za boj sposobnih le kakih 10 tisoč. Večina ima samo dve mlali: Kruh in rešitev pred Bolgari. Pač na stoji v srednji Albaniji še okoli 20.000 Šrbov, ki vodijo četaško vojsko. Mnogo arb-skih vojakov je tudi v Črnigori; črno-gorska armada je čisto pod srbskim po-veljstvom.

PRODIRANJE BOLGAROV.

Boji pri Elhasanu v Albaniji. Bol-garske čete, ki prodirajo od Bitolja pro-ti Jadranski obali, so zadele pri Elha-sanu na srbsko vojaštvo, ki se je ob-

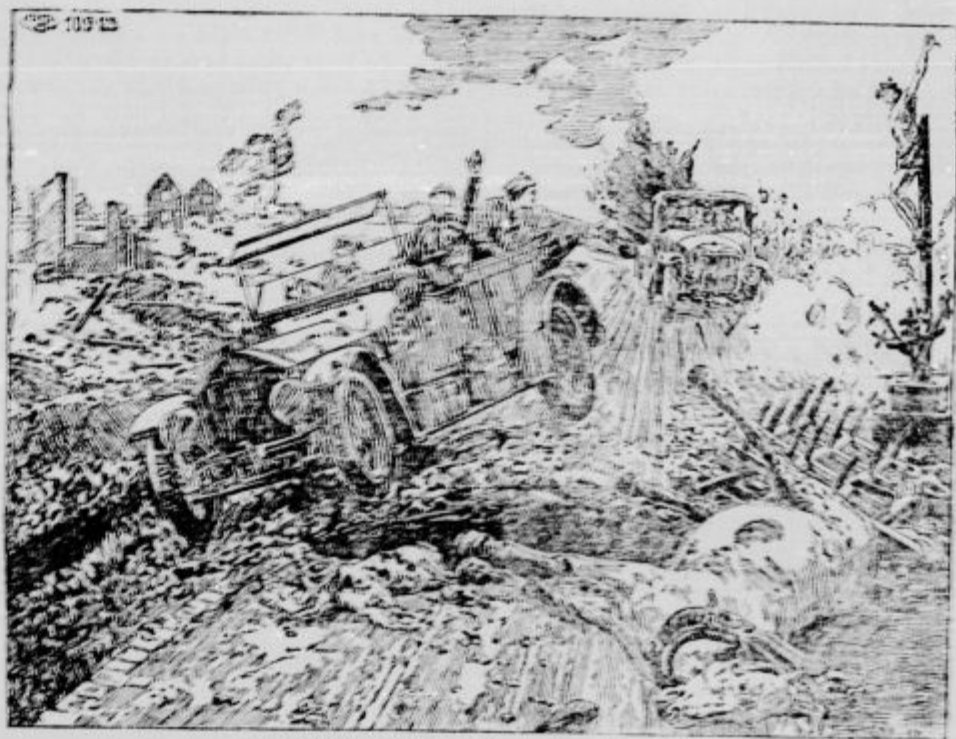
upno upiralo. Ljuba bitka se je nadalje-vala več dni. Srbi so bili nanovo oprem-ljeni s municijo in lahkiimi topovi.

ČRNAGORA V OGNJU.

Naši letalci so preleteli božidne dni Podgorica in Nikšić ter metali bom-be; pojavili so se tudi nad Skadrom radi opazovanja.

Tudi Črnogorci bi se radi postavili. Uradno poročilo črnogorskega vojnega poveljstva pripoveduje celo o zmagi. »Dne 23. dec. — tako se glasi endotno obvestilo — »je sandžaška armada te-kom ofenzive napadla acvčnika v Lepenju. Po ljutem boju je bil sovra-žnik kljub odporu vržen nazaj na Bje-lo-potje. Na bojišču je pustil 500 mrtvih. Ujeli smo okoli 100 mož.« —

Patopljena črnogorska ladnica. Neki naš podmorski čoln je 23. dec. pri Sv. Ivanu Medunskem potopil z žive-tem naloženo črnogorsko ladnico.

Ordonančni »avto« med obstreljevanjem.

Branila se je s topom, ki je bil pa kma-lu pokončan.

Dejanski položaj na črnogorskem bojišču. Kóvesova armada stoji v sand-žaku ob reki Tari, severno od Berane in vzhodno od Plav. Nprestano se vršijo ljuti boji. Seveda je njih obseg radi goratega ozemlja omejen. Črnogorska poročila so zadnje dni poročala nepre-stano o lastnih zmagah. Toda to so bili le spopadi patrolj in prednjih straž. Glavna naša armada stoji trdno na svojem prostoru. Dovož živih in vojnih potrebščin je brez pogrška.

PRED SOLUNOM.

Grške čete zapustile Solun. Iz So-luna se poroča, da je odredba grške vla-de, po kateri so grške čete zapustile So-lun, povzročila v krogih tamošnjega vojnega vodstva zaveznikov veliko raz-

burjenje. General Sarrail je imel v tej zadevi razgovor s poveljnikom Soluna princem Nikolajem, ki mu pa ni dal no-benega natančnega pojasnila. Sarrail je nato nujno pozval francosko posla-ništvo v Atenah, naj pri grški vladi iz-pelje, da umakne to naredbo, ki utegne povzročiti pogubno nevarnost za četo sporazuma.

Francoski poslanik Guillemine je prišel k ministrskemu predsedniku Skuludisu in mu sporočil, da vladna od-redba, ki ukazuje grškim četam, da za-puste Solun, zbuja sum, kakor da je vse to dogovorjeno s srednjeevropskim blo-kom, in da grška vlada z odhodom svo-jih lastnih čet iz Soluna dopušča prosti potek nadaljnjih akcij proti štirispora-zumu. Francoski poslanik je prosil Skuludisa, naj razveljavi to odredbo, ga opozoril, da bi velesile četverospo-razuma v nasprotnem slučaju smatrale to postopanje Grške kot sovražno stali-

šče (?) in bi bile prisiljene, da primerno nastopijo proti Grški.

Skuludis je vzel izvajanja franco-skega poslanika na znanje in mu spo-ročil, da jih bo predložil ministrskemu svetu, čeprav ne veruje, da je v moči vlade omenjeno odredbo izpremeniti.

Municije dovolj, vojakov premalo. V Solunu so zavezniki doslej izkrcali 1100 topov, vojaštva pa še primanjkuje. Okoli Soluna so napravili žične ograje v obsegu 800 km.

TURŠKO BOJIŠČE.

Na Galipoliju ostale francosko-an-gleške čete nimajo sedaj nič kaj dobre-ga. Izpostavljene so artiljerijskemu ogn-ju od treh strani. Razen tega je sedaj ob Dardanelah tudi skrajno neprijazno vreme: veliki viharji, megla, dež in sneg. Mornarica vsled tega vremena

ne more povoljno podpirati čet, ki so še na suhem.

BOJ ZA EGIPET.

Senusi vznemirjajo Angleže. Vo-jaki šejka Senusov so v več kolonah napadli Angleže v Egiptu. Angleži so morali docela zapustiti okolico pri Siwahu. Kolona, ki prodira ob morju, je napadla Matruh; v boju je bilo ubitih 300 angleških vojakov; ostali so se umaknili proti vzhodu.

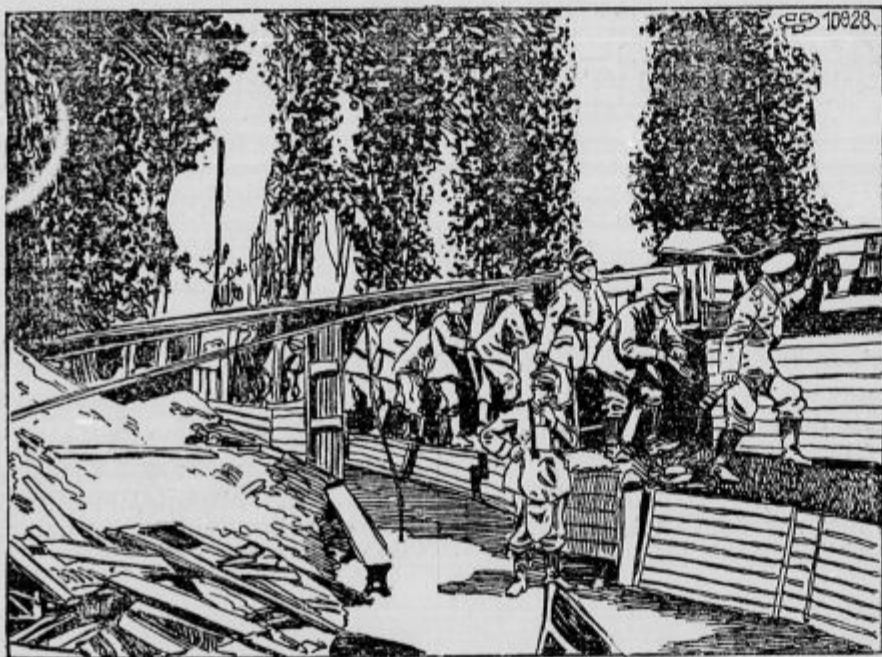
Angleške priprave.

Angleško poveljstvo se nahaja v Kairu. Zbralo je veliko Burov, avstralskih in novozelandskih čet z mnogimi topovi, in je razširilo povodenj v severozahodnem kotu Sinajskega polotoka. Železnice, ki vozijo k Sueškemu prekopu, so deloma izpopolnili v dvotirne. Preglavice jim delajo Senusi, ki so že prekoračili mejo in so si na škodo Italije in Anglije uredili samostojno ozemlje, katero lahko branijo s številnimi to-

ške kolone prodreti v nemške postojanke, pa se jim je ponesrečilo. — Pri Hartmannsweilerkopfu je bilo ujetih 200 sovražnikovih vojakov.

NA MORJU.

Drzen nastop naše mornarice ob Draču. Uradno poročilo nam zopet poroča o drznem nastopu naše mornarice ob albanskem obrežju. Zelo značilno je, da se je italijanska mornarica vnovič proslavila s svojo — odsotnostjo. Napad našega brodovja na prevoze v albanskih pristaniščih se je posrečil, žalibog je moralo ta uspeh topot drago plačati. Naša rušilca »Lika« in »Triglav«, dvoje naših najboljših vozil, sta v svojo pogubo zavozila med mine, ki so jih sovražniki položili pred Dračem. Naša mala križarka »Helgoland« seveda ni mogla sprejeti boja z velikimi 5000-tonskimi angl. križaricami, ki so se pojavile, in je morala potopiti težko poskodovani »Triglav«. Rušilec »Lika« se

Vojaki v kritju. — Krinke zoper smrdeče pline.

povi in strojnicami. Zdi se, da prodirajo po karavanski cesti, ki se spoji južno-zahodno od Kaira s cesto v Nilski dolini. Angleži so zbrali ob karavanski cesti močne čete, da ustavijo Senuse, ker če se jim to ne posreči, se boje ustaje med domačini v Egiptu.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Zopet Hartmannsweilerkopf. To postojanko, ki so jo oni teden zopet osvojili Nemci, so napadle dne 29. decembra francoske čete dvakrat. Vdrle so celo v nemške jarke, a po prvem napadu so jo pobrisale tja, odkoder so prišle, kolikor jih ni obležalo. — Angleži so izgubili dne 28. decembra dve letali.

Ofenziva. Angleži in Francozi so kakor Rusi začeli z ofenzivo. Najhujši boji so v Vogezih na nemških tleh. Uspehov doslej še niso dosegli nobenih. Pri Frelingbenu, severovzhodno od Armentieres, so poizkušale močne angle-

je že prej potopil. Poleg uničenih sovražnikovih prevoznih ladij (nek prevoznih parnikov in neka jadrnica) v Draču je bil potopljen tudi francoski podmorski čoln »Monge«, ki je bil star tri leta in je obsegal 550 ton.

Parnik »Midiel« v ognju. Ko je dne 29. decembra obstreljevalo avstro-ogrsko brodovje Drač, je začel goreti parnik »Midiel«, ki je vozil žito in živila za Črnozero. Vse blago je uničeno.

Potopila se je angleška križarka. V Londonu so uradno razglasili, da se je dne 30. decembra potopila oklopna križarka »Natal« in sicer vsled eksplozije, ki je nastala v ladji. Od posadke so rešili 400 mož; mrtvih je pa 317 mornariških vojakov.

Poštni parnik torpediran. Pri Kreti je bil torpediran in potopljen parnik »Persia«. Večina potnikov (230) in posadke (200) je utonila. Med potniki so bili trije Američani.

Tedenske novice.

Koliko nas bo v novem letu okrog »Domoljuba«, za koliko bo napredovala armada bralcev, ki jih šteje »Domoljub« med svoje prijatelje, naročnike, podpornike — to je v prvi vrsti v moči poverjenikov in pospeševateljev dobrega časopisja med ljudstvom. Uredništvo lahko reče, da je skupno z odličnimi in marljivimi sodelavci in dopisniki tudi v teh burnih časih v polni meri storilo svojo dolžnost ter upa, da bo to plemenito delo moglo z božjo pomočjo tudi nadaljevati ter zadovoljevati ogromne vrste čislanih naročnikov. — V dobi izredne draginje bi utegnil kdo izmed dosedanjih odjemalcev odsloviti starega prijatelja »Domoljuba«, češ, ne zmorem. Sodimo in upamo pa, da bo tudi v takem slučaju zmagala zavest prijateljske zvestobe in pa prepričanje, da je dober, zanesljiv, poučen gospodarski list v sedanjih časih prepotrben za vsako hišo, za vsako družino, in da je nenadomestljiva izguba, če bi »Domoljub« ne bil stalen gost v slovenskih domovih.

Ko se pri tej priliki zahvaljujemo vsem dosedanjim pospeševateljem, sodelavnikom in prijateljem za vso pomoč, ki so jo doslej listu naklanjali, se obenem toplo priporočamo za nadaljno naklonjenost. Naj bo geslo in merilo za skupno delo še v bodoče: Bogu v slavo — ljudstvu v korist!

† **P. Rudolf Dolinšek.** V kamniškem samostanu je umrl starosta frančiškanske province sv. Križa, biseromašnik č. g. P. Rudolf. Dosegel je starost 84 let. Svoj čas je bil vodja deške šole v Kamniku. P. v m.

Na koleri je umrl v Ljubljani (garnizijska bolnišnica) 36letni črnovojnik Josip Babič, doma iz koperske okolice v Istri.

Zrakoplov nad Postojno. 28. decembra se je prikazal nad Postojno italijanski aeroplan, ki je metel puščice. Škoda je malenkostna.

V vodo je skočil 30. decembra s savskega mostu v Kranju krojaški mojster Vincencij Miklavčič in utonil. Vojska mu je vzela dva sina.

Spomenik hrvatskemu generalu. Hrvatski kipar prof. Frangeš je modeliral kip armadnega poveljnika generala infanterije Svetozarja pl. Borojeviča. Kip predstavlja zmagovalnega vojskovodjo na konju, in je sedaj razstavljen z drugimi deli vred v Frangeševem ateljeju v Zagrebu. Vlili bodo kip iz italijanskih žrnatelskih zapor.

Prošnja. Župni urad v Mekinjah pri Kamniku želi izvedeti, je li še živ ali kje se nahaja Franc Sušnik, c. kr. 17. pešpolk, II. komp., 1. bat., 4. vod (Zug)? Od vseh Svetih ni sluha po njem. Lepo prosimo obvestila, komur je kaj znanega o njem.

† **Slikar Matija Bradaška.** Na božični dan je umrl v Kranju cerkveni slikar M. Bradaška. Pokojni je bil rojen v Lučinah nad Trato. Učil se je podobarstva pri + Štefanu Šubicu v Poljanah; nato se je pa lotil izključno le slikarstva. Poslikal je več cerkva na Kranjskem. Marsikaj se mu je prav posrečilo. R. i. p.

Kužna bolezen. Črne koze so se pojavile tudi v nekaterih vaseh radovlj-

škega okraja. Stroge oblastvene naredbe bodo omogočile, da se ta strah zatire in ugonobi.

Nagla smrt. V Idriji je 28. decembra hipoma izdihnil major Ludovik Reindel. Pri zajtrku je prižgal svačico in omahnil mrtev. Star je bil 41 let. Njegova žena živi v Przemyslu.

Za zgradbo zvezne proge med gorénjsko in dolénjsko železnico bo komisijonelni ogled v četrtek dne 13. januarja 1916 ob devetih dopoldne. Se-stanek pred šišenskim kolodvorom. Podrobní razglas je poslan županstvu v Ljubljani, Mostah, na Ježici, v Zg. Šiški; načrti so razgrnjeni tudi pri glavarstvu.

Krone se zaračunavajo v prometu s Švico v razmerju: 100 frankov = 145 kron; v Nemčiji: 100 mark = 144 K.

Zaradi preskrbe kranjske dežele z moko se je mudil pretekli teden deželni glavar dr. Iv. Šusteršič pri notranjem ministru Hohenlohe. Prosil je, naj bi se preskrbelo, da ne bodo obhine po cele tedne brez moke. Knez Hohenlohe je z največjo ljubeznivostjo obljubil, da bo vse storil, kar je v njegovi moči, da se nedostatki preprečijo.

Nesreča. V Kostanjevici (Št. Rupert) sta spodžagovala 18letna Frančiška Sladič, hči posestnice in en hlapec debelo bukev. Drevo je padlo nanju s tako močjo, da sta obležala oba dva mrtva.

Smrtna kosa. V Dobrepoljah je dne 29. decembra po kratki bolezní umrl ondotni kaplan č. g. Matej Kozelj. Služboval je v Velikih Laščah, v Ribnici, na Krki in v Dobrepoljah. Mir duši!

Romunskega žita baje ni pričakovati do srede marca. Manjše množine so pač došle, večji del pride še-le na zgodnjo spomlad.

Splošno vojno dolžnost hočejo uvesti na Angleškem. Ta teden je bil predložen zbornici nov zakonski načrt za vojaško dolžnost. Dobiti upajo 600.000 mož.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Božični dar bavarskega kralja — vojakom. Kralj Ludovik III. je oskrbel, da so vsi vojaki onih polkov, ki so mu podrejeni, in ladij, ki imajo imena »Princ Luitpold«, »Wittelsbach« in »Bavaria«, prejeli lepe porcelanaste čedrice. Izvršene so v Nymfenburgu ter opremljene z novo sliko kralja Ludovika in z napisom »Božič 1. 1915«.

Božični sprejem pri papežu. Ko je pred prazniki kardinalski zbor prišel k papežu Benediktu XV., da mu izreče božično voščilo, je sv. oče močno obžaloval, da se je vojska, ki je že lani glede obsega in glede grozovitosti nudila obžalovanja vredne prizore, po sedanjí svoji razsežnosti in po trdovratnosti do uničenja tako žalostno razvila. »V tem tužepolnem času« pravi sv. oče, »tem zaupljivejši iščem pomoči v molitvi, ki je edina rešitev, ker nas je upanje na uspeh vseh mirovnih prizadevanj le preveč varalo. Le na Boga zidamo svoje neomajno zaupanje, zanašajoči se na obljubo Vsemogočnega, ki je podana v tolažilnem svarilu: »Vi maloverni — zakaj ste dvomili?« — Vsemogočni — o tem smo prepričani — bo poveljal svoje ime in nas bo rešil, četudi bi za dolgo časa veljala beseda: — »Sedaj je svet sojen.« Ob sklepu je slavil papež nebeško Mater — kot Kraljico miru, ki je bila in je srednica za vse milosti, ki jih pričakujemo od Boga.

Izgube v vrstah naših katoliških visokošolcev. Tekom vojske je doslej padlo 23 slovenskih Daničarjev, Zarjanov in Današev oziroma starejšin teh naših visokošolskih društev; do 20 je bilo pa ranjenih.

Vojni poštni zavoji so od 3. januarja 1916 dalje dopuščeni na vse vojno-poštne urade. Vojno-poštnim uradom 11, 39, 51, 125, 149, 169 in 186 se lahko pošiljajo zavoji vsak dan, ostalim vojno-poštnim zavodom pa le ob ponedeljkih, torkih in sredah. Pošiljati se smejo v zavojih a) oprema in obleka, b) smodke, svačice, tobak, pipe, smodkine in svačični ustniki, brez bencina. Cereisen užigalke. Zavoji z drugačno vsebino se ne sprejemajo in jih vrnejo pošiljatelju, ki bo moral plačati povratno poštino.

V begunskem taborišču v Brucku je sedaj okrog 3500 Slovencev iz krajev: Podgora, Pevma, Št. Frjan, Gorica, Deskle, Kanal, Volče, Tolmin, Bovec, Vrh, Gabrije, Opatjeselo, Doberdob, Sela. Ko dušni pastirji delujejo ondi č. gg. Anton Pertot, Ivan Jarec, Ciril M. Vuga, Ivan Črnigoi. V taborišču je tudi pet razredov šole.

Za oslepele vojake so nabrali na Ogrskem že okrog dva milijona kron. Podpredsednik ogrskega držav. zbora je omenjal nekje, naj bi se darovi nabirali tako dolgo, da bi na vsakega oslepelega vojaka prišla letna renta v znesku 1200 K.

V Gorici sedaj nikakor ni prijetno. Šest tednov že traja jesenski in zimski dež — zraven pa pada neprestano v večjih in manjših množinah morilni granatni dež. Kar niso uničile granate, pokončuje mokrota. Čuditi se je, da je v

mestu in v predmestjih še toliko ljudi! Cenijo jih na 10 tisoč; seveda v mestu samem jih bo komaj nad 3000.

Pravice trgovskih zbornic se podaljšajo. Da ne postanejo trgovsko-obrtne zbornice nesklepčne, je izšla cesarska naredba, ki podaljšuje pravice trgovskih svetnikov za eno leto — ondi, kjer je funkcijska doba potekla z dnem 31. decembra 1915.

Hruševka namesto piva . . . Plzenska meščanska pivovarna je sporočila, da bo od 1. januarja dalje zaradi pomanjkanja potrebnih pivovarniških snovi oddajala za 40 odstotkov manj piva.

5000 ujetnikov blizu Sardinije. »Giornale d'Italia« poroča, da so oddelek lani od Srbov ujetih avstrijskih vojakov prepeljali na otok Asinara pri Sardiniji.

Cigan podpisal 50.000 K vojnega posojila. Iz Budimpešte se sporoča, da je ondotni ciganski prvak Jancsi podpisal 50 tisoč kron vojnega posojila. Ta možakar je bil poprej domači goslar grofov Hadik. Od kar je vojska, so take domače zabave prenehale; zato pa hodi cigan Jancsi s svojim sinom v neko boljšo gostilno, kjer muzicirata in sama pobirata groše od gostov.

16 vóz darov. Ruska vlada je naprosila Romunijo, da sme poslati preko njenega ozemlja 16 vóz božičnih darov ruskim ujetnikom v Avstriji. Dovoljenje se je že izdalo.

Vojaški guverner v Srbiji je postal, kakor se poroča z Dunaja, dunajski vojaški poveljnik podmaršal grof Salis-Seewis.

V Belgradu se je jelo razvijati redno življenje. Približno 30.000 prebivalcev se je že vrnilo v mesto; veliko jih je pa, ki sploh niso bežali. Električne naprave, cestna železnica je v tiru, vodovod popravljen. Trgovci otvarjajo trgovine, meščani postajajo zaupljivejši; delavci popravljajo noč in dan, kar je bilo razrušenega.

V Nemčiji so preskrbljeni. V komisiji nemškega državnega zbora za vprašanje prehrane je poročevalec grof Westarp izvajal: Imamo zadostne zaloge, da se ljudstvo preživi, pa naj bo vojska še tako dolga. Zlasti najbolj potrebnih živil kruha, mesa in krompirja ne bo zmanjkalo. Po drugi strani pa tudi ne moremo z gotovostjo računati, da imamo več, kakor rabimo. Omejitvi glede masti in masla se ne bomo izognili. Predpogoj, da vzdržimo, pa je: varčevanje povsod.

Shodi za mir v Italiji. Prihodnje dni nameravajo v Italiji razna društva prirediti velike shode, na katerih bodo zahtevali, da se sklene mir.

Italijanska besnost. V Ameriki (Delagua, Colo.), so se nedavno sporekli Italijani in Slovenci zaradi vojske. Italijani so mirno odšli; kmalu pa so se vrnili ter oboroženi z nožmi in revolverji nepričakovano napadli Slovence. Enega (Emil Tomšič iz Bača) so ubili, druge pa bolj ali manj ranili. Taka divjost se sarna obsoja.

Brez kazni. Nedavno je v Lyonu na Francoskem ondotni inžener Andr. Barbier ustrelil svojo ženo. Pred vojnim sodiščem je bil oproščen. Izgovarjal se je, da je

umorjena žena vsak dan hvalila in slavila uspehe nemških čet, (žena je namreč bila rodod Nemka), zapostavljala pa francosko armado. Tega pa, tako je trdil, kot goreč domoljub, ni mogel več prenašati. Sodišče je smatralo, da je ta vzrok — če je resničen? — opravičljiv ter je morilca oprostilo. — Na Francoskem je pač vse mogoče.

Proti novemu kineškemu cesarju. Ruski in angleški listi poročajo, da se pričakujejo na daljnem Vzhodu resni dogodki. Poročilo o proglašitvi Juansikaja za kitajskega cesarja je vzbudilo na Japonskem najlutejši odpor, ki ga četverosporazum podpihuje, kar ga le more. Japonski agitatorji podpihujejo po celem Kitajskem vstaje proti Juansikaju. Zdi se, da se je že več guvernerjev odkrito uprlo novemu cesarju. Japonski ministrski svet je, kakor se zdi, po svoji večini za vojsko s Kitajsko. Neki voditelj revolucije je izjavil: Zdaj je vse odvisno, če se pridružijo revoluciji, sklenjeni pred 14. dnevi, tudi ostali vojaški guvernerji. — Kitajski general Taohun koraka z 80.000 vojakov proti provinci Jünnan, ker se je njen guverner uprl proti ustanovitvi monarhije.

Na Holandskem je še vedno okrog 18 tisoč belgijskih beguncev v lastnih taboriščih in okrog 75.000 drugih pribežnikov. Holandska vlada je izdala zanje doslej okrog 12 milijonov holandskih goldinarjev.

Okrog sto ladij obližalo v ledu. Iz Kristijanije sporočajo: Nad 100 ladij, večina ameriških, angleških, francoskih in nekaj norveških, je v Belem morju prenetil led in jih vklenil, tako da bodo morale ondi prezimiti. Zadnja ladja, ki je pravočasno zapustila Arhangelsk in ušla ledu, je bil norveški parnik »Modig«, ki je sedaj dospel v Tromsø. Ladja je morala prestatiti strahovit vihar; posadka je vsled mraza grozno trpela.

Dopisi.

Breznica na Gorenjskem. Umrl je dne 24. decembra Gregor Kovač, železniški čuvaj v pokoju. Rajni je bil mož odločno katoliškega mišljenja ter naročnik »Domoljuba« od začetka, odkar izhaja. Bil je nad 40 let železniški čuvaj ter v našem kraju splošno priljubljen, kar je pričal njegov veličastni pogreb. Pred enim letom je stopil v pokoj, hoteč v miru preživeti večerne dni svojega življenja. Ni mu bilo dano, da bi dočkal novo mašo svojega najstarejšega sina; ni mu bilo odločeno, da bi se mu izpolnila ta iskrena želja, ki jo je natihome gojil toliko let, kajti Vsemogočni ga je prej poklical k sebi. In sedaj počivaš in čakaš vstajenja pod močnim Stolum, v najlepšem kraju Gorenjske, v kraju, ki se ti je bil tako priljubljen!

Zagorje na Pivki. Naši zvonovi, ki so po vsem slovenskem svetu znani vsled znane pesmi, ki jo je zložil tukajšnji rojak pesnik Vilhar pod naslovom: »Zagorski zvonovi« so se v božičnih praznikih zopet oglašili. Molčali so, kot so vsi njihovi sobratje po celi Pivki več kot pet mesecev, odkar se je napovedala vojna z Italijo. Da

so se smeli oglašiti zopet ob prazniku miru, je znamenje, da polentarija še ne bo sem, četudi se mu sline cede po naših gozdovih. Bog nam daj zmago in po zmagi trajen mir! — Proračun naše občine je bil razpoložen 14 dni na ogled. Za leto 1916. pričakujemo dohodkov 707 K 70 vin., stroškov 2912 K 46 vin., torej bo primanjkljaja celih 2204 K 76 vin. Med stroške se štejejo: Plača županu 500 K, za diva, ki jih potrebuje župan za pisarno v butegi 30 K, za papir 30 K, za tiskovine 20 K, za vsako pot v Bistrico po 8 K, skupaj 130 K; za vsako pot v Knežak 5 K, skupaj 25 K; za razne komisije županu še posebej 50 K in njemu za razne stroške še 252 K 72 vin. Ker je primanjkljaj dosti velik in bi se dalo pri nekaterih uradnih potih tudi še marsikaj prihraniti, so razni stroški v znesku 252 K vsekako previsoki. Pri sedanjih draginjah moramo štediti tudi z občinskim denarjem, zato upamo, da najbrž tega proračuna deželni odbor ne bo potrdil. — Davkoplačevalci.

Novoletno poklonstvo.

Po starem običaju se je poklonila zadnji dan minulega leta ljubljanska duhovščina presvetlemu nadpastirju, knezoškofu dr. A. B. Jegliču ter mu izrazila v imenu vse ljubljanske škofije čuvstva spoštovanja in izrekla voščila za novo leto. Stolni prošt. mil. g. I. Sajovic je z ozirom na bridke poizkušnje preteklega vojskega leta poudarjal, kako naše dobro ljudstvo tudi v težkih dneh obrača pogled kvišku k Gospodu zemlje in nebes. Če je bilo deževno leto, pa se jim izvije iz srca vzklik: »To božje leto, da je bilo tako deževno!« — Prav tako moramo vzdihniti tudi o minulemu letu, polnem vojne grozote, smrti in krvi: »To božje leto, da je bilo tako hudo, krvavo in kruto!« Kakor se pa po tresku in gromu nebo zjasni, kakor se po nevihti ozračje sčisti in osveži, tako upamo, bo nam doneslo tudi novo leto boljših dni. Zaupamo v božjo previdnost, ki je dopustila, da je prišla na nas ta huda poizkušnja. Prosili bomo nebeško mater, ki je »Kraljica miru«, da se povrnejo zopet redne razmere med razburkano in nesrečno človeštvo. V Imenu Jezusovem bomo začeli novo leto. To ime nas živo spominja Jezusovega zgleda in Jezusovih nauk. Med najlepše spada oni rek njegov: »Učite se od mene, ker sem krotek in iz srca ponižen!« Če bi se vse človeštvo ravnalo po po tem navodilu, bi ne bilo ne preprirov, ne tožb, pa tudi ne zavisti, ne grešne pohlepčnosti in tudi ne sedanje vojske. Bog daj, da bi se kmalu poglobilo narode razdvajajoče sovraštvo, da bi se umirile strasti ter da bi zavladata med vsemi ona prikupljiva skromnost, ponižnost in ljubezen, ki je podlaga miru. V tem smislu izreče g. govornik voščila presv. knezoškofu, ki naj bi še dolgo mogel nadaljevati svojo uspešno nadpastirsko službo v pomirjeni domovini. Prevzvišeni knezoškof se je v svojem zahvalnem odgovoru spominjal naših vrlih mož in mladeničev na bojišču, ki se žrtvujejo zares iz ljubezni do domovine, zraven pa tudi zavedajo, da se bore tudi za višje

ideale, saj jim ni neznano, da so soudeleženi pri povzročiteljih sedanje vojske oni brezbožni framasoni, ki so hoteli uničiti zaščitnico krščanstva: Avstrijo in z nami združeno Nemčijo. Hudi so časi, ki smo jih doživeli, a prepričani smo, da se to ni zgodilo brez božje volje. Nameni, ki jih ima Bog s sedanjo šibo, nam bodo pozneje morda še bolj očiti, kakor tudi to, da kljub mnogim molitvam in prošnjam, še sedaj nismo vredni toli zaželenega miru. Sv. oče je omenjal v svojem zadnjem nagovoru na kardinale, koliko se je že trudil od početka vojske, da bi nagnil srca vojskujočih poglavarjev in dosegel, da bi se polegla vojna vihra: a zaman. Morda bo tudi ta neuspeh namestnika Kristusovega na zemlji — imel še usodepolne posledice. Toda kakor sveti oče, tako imamo tudi mi edino tolažbo na zemlji v trdnem zaupanju na Boga, ki bo vse hudo na dobro obrnil.

Presvetli knezoškof je pohvalno omenjal trud in prizadevanje škofijske duhovščine, ki se prizadeva lajšati gorje med ljudstvom, ki s tolažilno besedo, pa tudi v dejanju otira solze potrtem in žalostnim, ter osobito v molitvi in cerkvenih opravilih in pobožnosti prosi Boga, da bi kmalu prešli dnevi strašne šibe božje, da bi bilo to trpljenje vsem v dušni prid.

Ob sklepu se je priporočil presvetli v molitev ter naračal, naj osobito duhovščina ne preneha moliti, da bomo mogli vztrajati, da nam bo sedanje telesno in časno trpljenje vsaj koristilo za dušno zveličanje.

Božični pastirski list

vojaškega škofa E. Bjelika.

Dragim junakom pred sovražnikom, ljubim bolnikom in ranjencem — pozdrav in blagoslov v Gospodu!

Ze drugi Božič! Daleč od doma, na bojišču, v sovražnikovi deželi, v trdem boju; ranjeni, bolni v bolnišnicah, ločeni od ljubih domačih! — Kako bridko, kako grenko! Da, ob svetih praznikih so vojne nadloge še posebno težke. Na fronti, v bolnišnici se polasti ob takih prilikah domotožje tudi vojaka. Doma manjka očeta, brata, sina. Lučice na božičnem drevesu gore tako medlo in turobno! V taki poizkušnji svetna modrost človeka ni vstanu prav potolažiti; zato se pa zatekamo k jaslicam, k božjemu detetu Jezusu. Korenjaški vojak tam na straži v sovražnikovi deželi, bolešno-trpeči bojevniki na postelji v bolnišnici, osamljena žena s svojimi otroci: vsi so v duhu združeni pri jaslih Zveličarjevih. Da, dragi vojaki, tudi jaz Vas popeljem tja, odkoder doni angelski slavo: »Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji ki so blage volje!« — ki so voljni, pripraviti Zveličarju v svojem srcu stanovanje, ki ga sprejmejo z živo vero in iskreno ljubeznijo. Pridite, pojdimo k Zveličarju, da najdemo pri njem tolažbo in moč v domotožju, pogum in požrtvovalnost za zvesto izvrševanje težkega poklica. Pomanjkanje, zatajevanje, žrtve: to troje je spremljalo tu-

di Zveličarja, to je bil delež Sina božjega takoj ob rojstvu.

Svetovna vojska terja tudi od Vas, da se odrečete marsičemu, da izvršujete težka dela, da se žrtvujete v pravem pomenu besede; svetovna vojska je pa dosegla tudi, da bodo Vaša srca bolj sprejemljiva za tolažila sv. vere, za darove milosti božje; vojska Vas je zbližala z Bogom. V tem času govori Gospod Bog besede, ki so umljive tudi gluhim ušesom, ki jih sprejemajo tudi zakrknjena srca. Na tisoče jih je, ki so v tem času zopet krenili na pot h Gospodu, ki so se okrepčali s sv. zakramenti ter začeli zopet moliti. Srečni so, če morejo zopet pripogniti koleno pred oltarjem ter okrepčati dušo z mesom in krvjo tistega, ki je ležal v jaslcah. Pa tudi domači hite radi k jaslcam, v cerkev k tabernaklju, z rožnim vencem k Mariji, ki je pomoč kristjanov. Vsi prihajajo: mamica za svojega sina, sestra za brata, otroci za ateja, žena za moža — vsi za sinove domovine. Vi dragi na bojišču in v bolnišnicah, in mi, ki smo doma, vsi hočemo sklepiti roke ter enodušno vzdihovati ob jaslcah:

Božje dete Jezus! Pomagaj nam v boju življenja, ne odreci nam svoje pomoči, če nas tarejo skrbi in bridkosti; naj nam ne ugasne luč sv. vere, če pridejo križi, trpljenje nad nas! Božje Dete! Tvoja sveta tolažba naj krepí naša srca! Tvojemu mogočnemu varstvu, tvoji milosti in usmiljenju se priporočimo; Tebi izročimo vse, ki so nam ljubi in dragi!

Prosim Vas, dragi bratje v Kristusu! Bodite trdni v veri, ki ima poročstvo v Bogu, v večni Resnici. Sv. vera nam je zagotovilo, da imamo v nebesih ljubezni polnega, dobrotljivega in usmiljenega Očeta, ki tistim, kateri ga ljubijo, vse na dobro obrača. Bodite trdni v veri, ki zanjo človeška modrost ne more dati nobenega nadomestila; brez vere bi bilo sedanje naše življenje najbolj žalostno in brezupno. Bodite trdni v veri, ki nam daje najboljšo tolažbo v križih in težavah tega življenja, zlasti pa še ob smrtni uri, ker nas zagotavlja, da je onkraj drugo, boljše življenje, kjer ni več solza, ne bolečin, kjer ne bo več ločitve od dragih. Rotim Vas, nikar ne pozabite na svoj večni poklic, ko pred sovražnikom zgrabite za orožje, da boste svoje dolžnosti izpolnjevali v pobožni ljubezni do Boga in v svetem navdušenju za cesarja in domovino.

Ne pozabite, da imate zraven vojaških tudi dolžnosti do sv. vere! »Gospoda svojega Boga móli, in njemu samemu služi!« Med vsemi sv. opravili, ki z njimi Bogu dajemo čast in slavo, je največnejše, najsvetejše in najveljavnejše: daritev sv. maše. Cenite po vrednosti to neskončno vzvišeno skrivnost naše sv. vere! Hodite radi k sv. maši ter se je udeležujte z vso pobožnostjo, zlasti ob nedeljah in praznikih, kolikor vam je le možno. Ohranite ljubezen do sv. zakramentov ter gorečnost do molitve! Molitev je tista moč, ki Vas krepí v težkih urah, ter Vas tolaži in utrjuje. Mo-

litev vojakova bodi odkritosrčna in pobožna, četudi kratka. Obujajte zopet in zopet, zlasti v smrtni nevarnosti popolni kes: »Moj Bog in moj Gospod, bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!« Skrbite za svoje zveličanje ter prejemajte večkrat zakrament sv. pokore. S tem si boste zagotovili božji blagoslov, olajšali vest, Vaša srca bodo občutila veselje in ljubezen.

»Vaša vest naj bo čista in svetla kakor meč, da se bo, če bi sovražna krogla prevrtila junaško srce, obenem odprlo nebo zveličani duši.« Prejmite Jezusa večkrat in vredno v sv. obhajilu ter si zagotovite mir in tolažbo, junaštvo in pogum z nebeško hrano! Radi obiščite svojega Zveličarja pred tabernakljem ter ga molite v svetem spoštovanju. Častite vsak dan nebeško Mater ter se priporočite njenemu varstvu vsaj s kratko molitvico, s presrečnim zdihljajem, ali pa s to-le pesmico:

O Marija, ti pomagaj nam, ti pomagaj nam!

Te pozdravljamo, Devica,
se ti klanjamo, Kraljica:
Marija, Marija, le ti pomagaj nam!

V strašni vojski krvavimo,
se za dragi dom borimo:
Marija, Marija, le ti pomagaj nam!

Ti nam v bojih stoj ob strani,
sprosi zmago, dom ohrani:
Marija, Marija, le ti pomagaj nam!

Ti nam ljubi mir povrni,
pa še srca spreobrne:
Marija, Marija, le ti pomagaj nam!

Daj, ozri se v našo revo,
skaži se nam boljše Evo:
Marija, Marija, le ti pomagaj nam!

V vseh nadlogah in težavah,
v vseh bridkostih, v vseh skušnjavah:
Marija, Marija, le ti pomagaj nam!

In sedaj, moji dragi! Visoko plapolajo naše zastave ter naznanjajo veselo sporočilo slavnih zmag. Kljub temu pa orjaška borba še ni pri kraju, še Vas čakajo hudi boji, nelahke poskušnje. Polni občudovanja ob Vaših junaških delih, z brezmejno hvaležnostjo, z iskrenim spoštovanjem, zvesto ljubeznijo, pa tudi polni nade in zaupanja v bodočnost gledajo avstrijski narodi na Vas, Vas spremljajo z naodkriteljimi in presrečnimi voščili za novo leto ter neprestano in vztrajno molijo k Bogu, da bi Vas varoval ter vodil do končne zmage! To naj podeli ljubi Bog — nebeško Dete Jezus!

Dunaj, o Božiču 1915.

Emerih Bjelik, vojaški škof.

* V izvirniku je seveda drugo besedilo; sprejeli smo to znano pesmico, ker jo sedaj v bojnem času tolikrat pojemo v naših cerkvah. (Op. uredn.)

Listek

Usodepolna past.

Janko Mlakar.

(Konec.)

»Sedaj je stvar jasna. Tat ni nihče drugi, kakor tisti mehanik, ki je naredil past. Prišel je ponoči v komptar, zaprl past in izpraznil blagajno. Nato je past zopet odprl in jo popihal. Vsak drug bi se bil moral ujeti, kakor smo se mi, ki nam je bila ta naprava neznana. Ključ si je pa ponaredil, saj je imel dosti časa, da si je lahko napravil odtiske od ključavnic. Bodi potolažen, Koruzi! V par dneh imamo mehanika in ukradene tisočake. Takrat se pa spomni name, da sem ti jaz izsledil tatu in otel premoženje.«

Tako je govoril Joža Oves in se ponosno ozrl po poslušalcih, ki so se odkritosrčno čudili njegovi bistroumnosti. Tudi orožniški četovodja Sirk, ki je prišel zraven še le po končanem zaslišanju, je moral priznati, da je mehanik po pravih osumljen.

Koruzi pa je legla vesela nadeja v srce, in od tega upanja je zopet iznova oživel. Ovseni Joža pa je jedel in pil.

Bil je namreč sedaj stalen gost pri Koruzi. Mogočno je hodil po prodajalni gori in doli, rožljaj z bridko sabljo in pravil vsakemu, ki ga je hotel poslušati, da so orožniki zopet zamudili eno veliko, imenično tatvino, da je pa on, Joža Oves, spravil »pravico« na pravo sled in ji tako rekoč s prstom pokazal zločinca.

Zal, da je Koruzino upanje, Jožino gostovanje in postavljanje trajalo samo nekaj dni.

Cez dober teden pride namreč četovodja Sirk Koruzi povedat, da je Oves zapeljal sodnijo na napačno sled. Mehanik je namreč dokazal, da je bil tisti večer, oziroma tisto noč, ko se je tatvina izvršila, že pri svoji rodbini v Gradcu.

Ta novica je Koruzo zopet zelo pobila, in tudi Oves je bil precej potlačen, tako, da se je nekaj dni potem skrbno ogibal znancev, zlasti pa zbadljivega Koprive, ki je obema, Koruzi in Ovsu, kaj iz srca privoščil to neprijetno presenečenje.

Ker je Koruzi pri zaslišanju tudi omenil, kako je prišel v Trstu ob ključih in kako se mu je dan pred tatvino nek Tržačan ponudil v službo, so začeli poizvedovati tudi v to smer. Tu je imela sodnija več sreče. Dognala je, da je Lorenzo Mukich izpraznil Koruzino blagajno; a našel s svojim plenom vred v morju žalosten konec.

Fakin Lorenzo se je po svojem »zaprtnem« delu v Kurjih čevcah vrnil srečno v Trst. Tu si je privoščil nekaj veselih dni. S svojim elegantnim nastopanjem in popivanjem po gostilnah je kmalu opozoril nase policijo. Izvedel je,

da bi se izvestni gospodje pravice radi z njim bližje seznanili, ter ga vprašali, kako more iz svojih pičlih dohodkov poravnati ogromne račune raznih gostilničarjev in kavarnarjev.

Lorenzo pa ni iskal nikdar ožjega stika z možmi, ki gledajo iznad polumesece, zlasti pa ni bil poseben prijatelj nerodnih vprašanj. Zato se je v prvi priliki v temni noči polastil male jadrnice in se odpeljal v smeri proti lepi Benetiji. Na tej ponočni vožnji mu je delal družbo njegov zvest prijatelj Marko Polentoni. Razen potrebne jedi in pijače, je ležal na dnu čolna precej trebušnat nahrbtnik, ki je zanj Lorenzo posebno vestno skrbel; saj je bila pa tudi njegova srebrna vsebina res vredna vse pozornosti.

Lorenzo se je že v mislih prepeljal kot eleganten kavalir v lepi gondoli po lepih Benetkah. Toda Lorenzo je obračal, veter je pa obrnil, namreč njegov čoln in tisto, kar je bilo v njem.

Izprva sta potepuha jako dobro vozila. Na odprtem morju jima je pa kmalu začela huda presti. Moža sta bila pač veliko bolj vajena vreče na ladije nositi kakor pa jadra obračati. Nenadoma je potegnil veter z močnim sunkom in jadrnica se je obrnila. Lorenzo je odjadral s svojim plenom vred k večnemu počitku, prijatelja Marka so pa drugo jutro ribiči rešili, ko se je ravno pripravljali, da bi odrinili za svojim tovarišem.

Marko se je namreč držal za rob čolna ter se na ta »zložen« način voziral po morju. Naposled se je pa naveličal te vožnje in sklenil je, da gre tudi on »večno počivati«.

To namero so mu pa preperečili ribiči, ki so ga potegnili iz morja in ga še isti dan spravili v Trstu na »varno«. Ker so namreč poznali pravega lastnika jadrnice, je moral Marko na policijo. Tu so spravili iz njega polagoma vso zgodbo o žalostnem koncu fakina Lorenca in njegovega srebrnega zaklada.

Koruzo je vest o žalostni Lorenčevi smrti tako potrla, da je ostal v postelji kar cel teden skupaj. Sicer so v Kurjih čevcah še danes tega mnenja, da ni Koruza žaloval za fakinom, ampak za svojimi tisočaki, toda Kurjevci radi natolcujejo...

Ko je prišel mož prvikrat zopet v prodajalno, so bili vsi njegovi uslužbenci edini v tem, da se je tekom osmih dni postaral za deset let. Smilil se jim je v svoji nesreči tako, da ga niso hoteli nadlegovati z zahtevo za odškodnino. Gospodična Fani mu je odpustila celo »švedrasto gost«, dasi ji ni prav nič povišal plače. Edino le gluha Mreta ga je pa vendarle terjala za tista jajca. Moral jih je plačati in sicer po šest.

Sedaj je Koruza zopet dan za dnevom v svojem komptarju, toda ne več vesel in sam s seboj zadovoljen kakor nekdanj, marveč čmeren in žalosten. Kadar koli mu obvisijo oči na blagajni, odhite njegove mračne misli dol na jug, proti sinji Adriji, kjer počivajo njegove srebrne kronice na dnu morja, tako globoko in tako varno. Tam so pač dobro shranje-

ne pred dolgimi tatinskimi rokami tudi brez — pasti, ki je bila njim in njihovemu gospodarju tako usodepolna.

Slike in črtice z bojišč.

Na straži na Sveti dan . . .

Korošec Anton, četovodja pri železniškem stražnem oddelku na italijanskem bojišču je opisal svoje božične misli v stihih tako-le:

Prečitaj ljuba sestra ti
kako se ta pozdrav glasil!
Na straži tu opolnoči,
ko tam pri vas vse sladko spi,
poveljnik jaz sem stražni,
in čakam plen sovražni.
V leseni utici slonim;
Bog varuj me, da ne zaspim.
Je utica prenizka,
in bora v njo pritiska,
po svoje se zabavam
in v duhu k vam poplavam:
Božični zdaj so prazniki,
na polnoč boste k maši šli;
zmolite zame Očenaš,
ki burja me plaši in mraz.
Kako je meni to hudo,
ko tukaj maše nič ne bo;
ne morem v cerkev iti,
to moram potožiti:
Prav takrat ko bo sveti dan,
na stražo zopet bom poslan.
Pa kaj čem toževati!
Se straža mora opravljati,
da ne bi se polentarji
k železnici približali.
Pa ko nam zopet mir Bog dá,
veseli vsi bomo doma.
Zdaj voščim mirno novo leto,
in zdravje vsem in sreč nešteto!

Lani — letos.

Podčastnik Franc Lapanje iz Idrije, ki je od začetka vojske na severnem bojišču, piše dne 17. grudnia 1915 med drugim sledeče:

V dobro pripravljenih postojankah čakamo Rusa, ki pa noče priti. Ogledali so si bili enkrat bolj od blizu naše žice, a so videli, da je zastoj vsak poizkus. S puškami se sedaj malo strelja. Kadar je lep dan in se nasprotnikovo gibanje lahko natančneje opazuje, pokajo po malem tudi kanoji. A reči se mora, da Rusi topove zelo malo rabijo. Municije jim sedaj gotovo ne primanjkuje več; morda se jim zdi, da je vse zastoj, da bi še kdaj naprej prodrl.

Danes leto smo bili za Jaslom pri Bukovem, odkoder se je bilo treba dne 22. decembra umikati; 23. smo se ustavili še malo pred Jaslom in 24. smo prišli v Žmigrod, kjer je vsak upal, da bomo sv. večer v miru prebili; a tega nam Rusi ni privoščil. Ondi je bil Filip Šinkovec iz Bele zbral nekaj fantov, da so prižgali par sveč in molili rožni venec; a niso zmogli do konca, ko je bilo treba zopet odriniti proti prihajajočemu sovražniku, ki ga pa radi velike premoči ni bilo mogoče ustaviti prej, kakor v Karpatih.

Časi se izpreminjajo. Sedaj nismo nič več v Karpatih. Med tem časom se je Rusa lahko naučil, da nas je treba nekoliko spoštovati. Morda nas bo pustil na sv. večer v miru. Bomo videli! . . . (Uprav na sv. večer je pa začel — kakor poročamo na drugem mestu — zopet pritiskati z vso silo. Op. ured.)

Spomin na 13. junij.*)

Na vzhodu žarelo je v zarji nebó, ognjeno goreče, kot čisto zlató. Danica v vsemirno je plavala plan; ugašala. Bližal se bojni je dan.

Odmeval je spev »petpedi« prepelice iz solnčne ravnine, iz trave, cvetic. O, ni jih pregnalo gromenje topov, bobnečih od dnjestrskih strmih bregov.

Glej naših junakov! Kot skala stoje, En mig zadostuje, okop zapusté. Naprej! se začuje poveljnikov glas, in fantje hitijo na ruski poraz.

Drveli kot pláz smo sneženi z gorá; udarili Rusa smo s klici hurá. Gromenje začena se, žvižg krog ušes, in zemlja se maje, kot bil bi potres.

Naprej! Le po njem! Hurá in hurá! In tisoče pušk spet enkrat drdra; med pokom pa meša se ranjencev stok, A mi pa pogumno — nad Rusa — naskok.

Kar nekaj me vrže, močno zaskeli, in roka omahne, se svet zatemni. A kmalu se svoje nesreče zavem; bolelo ni nič me, resnično povem.

Poškropil z mladeniško srčno krvjo sem daljno deželo, gališko zemljo. In šel bi prelivat jo rad še za dom, pa revež brez desne roke sem in bom.

Za Srba, Moskala, in zate Talján pa bliža usodni pogube se dan. Dokler še kak Kranjec na svetu živi, bo Avstrija stala, kot zdaj še stoji.

Jožef Mohor iz Dan pri Ribnici.

Vojaki voščijo.

Vzhodna Galicija: Veselo in srečno novo leto žele vsem prijateljem »Domoljuba« slovenski pionirji s severovzhodnega bojišča. Ob reki Prut čakamo, kdaj bo rjavi medved prišel iz brloga. Tudi sovražnik nam vošči novo leto, pa le od daleč. Pozdravi! — Alojzij Nussdorfer, Fr. Kopic, J. Reiter, Fr. Bizjak.

S koroške bojne meje vošči veselo novo leto vsem naročnikom »Domoljuba« Babuda Iv. iz Rodika pri Divači in želi, da bi to leto prineslo presrečni mir. Naznanja tudi, da je ondi dosti snega in da vojaki tudi mraza ne strdajo. Božična darila so dobili vsi in se lepo zahvaljujejo vsem darovalcem.

*) Pesnik, ki piše z levico. nam je že znan. (Op. ured.)

Iz Pardubic na češkem želi srečno novo leto »Domoljuba«, staršem, sestram in znanec ranjenec Andrej Hrovat, ki leži že 6 mesecev v bolnišnici. Ne ve pa nič za starše, ne za brate in sestre, ker so morali utesi iz Bovca (vas Log pri Žagi). Naslov: A. Hrovat, bolnišnica, odd. I, bar. 3. Pardubice (Pardubitz) na češkem.

Fantje 27. domobranskega pešpolka žele vsem cenj. naročnikom in naročnicam »Domoljuba« srečno novo leto. Na poslani karti so podpisani: Janez Divjak, Anton Zaletel, Franc Trebušak, Jernej Bečan, Anton Kralj, Franc Barse, Franc Perhne, Fr. Potočar, Anton Homan, Franc Luzar, Ignacij Bojč, Ignacij Resetič, Jožef Resetič, Alojzij Eršte. — Na drugi dopisnici: Korporal Ivan Klemš, poddesetnik Franc Nadrih; pešci: Anton Govže, Franc Žumer, Andrej Dolenc, Fran Maček, Anton Glavan, Alojzij Glač, Anton Babič, Jože Turk, Ivan Ivanc, Franc Penagal, Ivan Novak, trobentač Alojzij Puš.

Veselje obdarovanih slovenskih vojakov.

Bojišče, 27. dec. 1915.

Z velikim veseljem smo sprejeli darila, ki nam jih je poslala šolska mladina za božičnico. Veliko smo dobili iz Ljubljane in okolice, Škofje Loke, iz Selc, Metlike, s Krškega in tudi od drugod. Prav veseli nas, da se tudi mladina spominja nas vojakov, ki branimo milo domovino. Seveda so k temu pomagali starši, učitelji, učiteljice in drugi, da so nas ti naši malčki tako obilno obdarili. Podpisani se v imenu cele stotnije prav lepo zahvalimo vsem, ki so pripomogli k božičnim darilom; obenem obljubimo, da dokler bo tekla vroča slovenska kri po naših žilah, ne dobi polentar niti kosček naše zemlje. Upamo, da se nas doma tudi spominjate v molitvah, da bomo lažje prenašali vojne težave, in da čim prej pridemo do končne zmage in miru.

Zdaj pa še malo o našem življenju pred sovražnikom. Imamo dobro narejene in tudi proti mrazu jako zavarovane koče. Pri toplih pečeh se kratkočasimo s petjem, pravičami in z branjem. Največje naše veselje je, kadar dobimo časopise, ki jih prav skrbno prebiramo, tako da ne ostane niti ene vrste neprebrane. Prosim, da pošljete veliko dobrega berila vojakom, kajti s tem nam napravite največje veselje.

Preskrbljeni smo tudi dobro z živim, obleko in z vsemi stvarmi, tako da se nam ni batj zime. Samo pridi polentar gledat, kaj dela Avstrijec, pa boš videl, da komaj čaka, da se mu prikažeš pred oko in mu potem več ne uideš.

Pozdravljamo vse bralke in bralce »Domoljuba«: Dolenjci — Josip Prelesnik, podlovec, Zdenskavas-Dobrepolje; Hrovat Alojzij, četovodja iz Petan; Ivan Požar iz Dolenjevsi; Bavec Blaž iz Šmarjete; Ivan Lapanja iz Šrebelj, Goriško; Šmajdek Janez iz Petan; Košiček Vinko iz Žužemberka; Uranjek Martin, Štajersko; Ulčer Vencelj, Štajersko.

Katoliška Cerkev — mati.

Č. g. dr. M. je zapisal o sv. poslednjem olju v pismu izpod Sv. Gore to-le pojasnilo, ki utegne tudi nevojakom koristiti:

Sedaj imamo tupaťam priliko podeliti sv. olje samo z maziljenjem na čelu. Zelo tolažilivo je stališče zdravniške vede, ki bolj in bolj prepričevalno trdi, da zdrav človek, ki premine naglo, zlasti še od zunaj povzročene smrti, tudi po nastopu vnanje smrti, živi še v istini po par ur! Tudi takim mrtvim sem tu na fronti parkrat podelil sv. poslednje olje. Za vreden prejem zadošča nepopolni kes, recimo, da je dotičnik istega dne molil in tega kesa z novim smrtnim grehom ni prekal, pa se mu odpuste vsi njegovi smrtni grehi; zelo verjetno se mu odpuste grehi tudi, če v trenutku maziljenja ni imel nepopolnega kesa, a se mu je kasneje povrnila zavest v toliko, da je mogel vzdihniti ali vsaj v srcu obuditi nepopolni kes! Kaj pa to-le sem pišeš? — Zakaj pa ne? — Naj narod spozna, da nas je Gospod ljubil do konca in da katoliška Cerkev — je Mati!

Do kolen v blatu.

Franc Vomb erga piše o svojem trpljenju v Srbiji:

Dragi starši! Že precej časa Vam nisem pisal, ker ni šla pošta; tudi od doma nismo že cel mesec, razen enkrat, nič dobili. Ta čas, kar Vam nisem pisal, sem mnogo prestal, ker tu so zelo slabe ceste. Čim dalje gremo v notranjo Srbijo, tem slabša so pota. Blato je bilo tako, da smo se do kolen vdiral vanj. Po takem blatu smo morali potiskati vozove naprej, ker konji niso mogli vleči; tako smo včasih cel dan in celo noč morali voziti, da slednjič nismo mogli ne naprej ne nazaj. Lahko si mislite, kako težko je spraviti naprej po takih potih preskrbo za vojsko, zraven biti pa še lačen. Oh, koliko pogine konj! Skoz za cesto, koder smo šli, leži polno mrtvih konj. Posebno Nemci jih veliko uničijo. Oni tirajo in bijejo, dokler gre; ko več ne gre, pošljejo konju kroglo v glavo ter ga zategnejo poleg ceste; potem gredo in vzamejo kakega vola in tako gre zopet naprej. V tem oziru je sedaj boljše, ker je bolj mraz in je zemlja zmrznila. S Srbijo smo sedaj končali, samo s Črnogoro še ne. Jaz se nahajam sedaj v Novi Srbiji, katero so Srbi vzeli pred tremi leti Turkom. Srbov je nekaj ušlo v Črnogoro, druge pa so obkolili pri Prištini; teh je bilo nekaj čez 100.000 mož. Mnogo pa so jih že prej polovili. Pred kratkim jih je samo naša divizija ujela 15.000. Tudi srbsko prebivalstvo, ki je preje bežalo z vojaštvom vred pred našo vojsko, se je moralo sedaj podati na milost in nemilost, ker nimajo kam več iti. Cel čas, kar gremo po Srbiji naprej, jih gre po cele gruč neopretrgoma nazaj, nekaj tudi z vozm; vozijo otroke in druge svoje stvari. Da, to ljudstvo skuša vojsko bolj, kot kdo drugi. Koliko jih le zmrzne po poti! Eno samo noč jih je zmrznilo in pomrlo od Raške do Kraljeva 120, večinoma od gladi. To je strašno! Kdor bi ne videl, bi ne verjel. Tu pade eden onemogel, tam zopet drugi, držeč v rokah kos zmrznjenega mesa od poginolega konja, ki že Bog ve koliko časa leži, pa ga nese s seboj upajoč, da pride do kakega ognja. Ko ga pa ne najde, mora

opešati; malo sede, pa ne more več naprej, in tako zaspi — za večno. Tu je zelo hudo za drva, tako da sta se dva Srba-ubežnika stepla z nožem za eno poleno. Posebno od Kraljeva do Raške je speljana cesta po sami puščavi ob reki Ibar. Kakih 70 kilometrov daleč je le rekdo kaka hiše; drugače pa na eno stran breg in skala, na drugo pa velika reka. Tu jih je tudi največ zmrznilo. Posamna zrna koruze pobirajo iz blata; ako jih le najdejo, pa jih nesejo v usta, ne da bi jih preje kaj osnažili. Tako sem tudi videl pri neki hiši, ko je neka ženska pobirala posamna zrna koruze iz gnoja na dvorišču ter brisala z umazano krpo. Marsikateri izmed nas bi še kaj dal, ko bi sam imel, ker človeku se smilijo ti reveži. Kak kosček mesa sem že dal, če sem ga imel; ali vsakemu ni moč dati, ker jih ni na sto, ampak na tisoče. Srečali smo nekoč opešanega mladeniča; naš četovodja ga vpraša po srbsko, od kod gre; pove mu, da gre iz Mitrovice ter da že maršira tri dni brez vse jedi. Kaj mu hoče pomagati, ko mu ne more, ker bi sam rad jedel, če bi kaj imel! Temu mladeniču reče nato: »Ti boš težko prehodil to dolgo pot.« On pravi: »Ja sam ne znam, što ču učiniti,« in gre polagoma naprej. Vedno pa ima oči obrnjene v reko, kakor bi njo edino smatral za rešiteljico iz tega trpljenja. Kolona gre naprej. Četovodja pravi: »Ta bo gotovo nekaj napravil.« In res, mladenič se okrene malo bolj k vodi, nekaj časa stoji in gleda v reko. Še enkrat pogleda okrog sebe misleč, da ga nobeden ne opazuje, nato pa — — — hop! En skok in že je izginil v hladnih valovih reke Ibar. Nesrečnež si je tako žalostno končal življenje!

Hiše so tu posebno v Novi Srbiji jako slabe. Po selih imajo hiše tako napravljene kakor pri nas gnojne koše. Stene so spletene, potem pa ometane z blatom, pokrite pa s koruzno ali pšenično slamo, pa ne poravnano, ampak kar tako vso zmešano nametano. Povrh položijo malo kolov, ki jih nekoliko skupaj zvežejo s stenami. Peči za kuho ni nobene; kuhajo kar na tleh. Kruh pa ne vem, kako ga pečejo; sedaj ga sploh nimajo. Živijo samo od koruze, ki jo pečejo kar v storžih. Uživajo tudi buče, ki jih tudi pečejo. Tako sedijo celi dan okoli tistega ognja, kjer si pečejo koruzo in buče, otroci kakor odrasčeni. Postelje nimajo nobene, ležijo kar po tleh. Kralja Petra pa kolnejo vsi od kraja. Ljudi v Novi Srbiji vprašamo, kje je bilo bolje, ali pod srbsko, ali prej pod turško vladno, pa vsi pravijo, da je bilo prej pod turško bolje. Srbska dežela je sam hrib in dolina; zemlja je jako rodovitna in dobra, ko bi bila tako skrbno obdelana, kot pri nas; tu bi se pridelalo jako veliko. Živel bi se kot v deveti deželi; samo to je, ker ni skoro nič ravne zemlje, pa tudi visokih hribov ne. Samo od Kraljeva naprej se pričenjajo malo bolj visoki hribi. Tako sem Vam sedaj malo popisal, kako gre tu v Srbiji in kako sem kaj živel med tem časom. Dosti sem moral prestati. Sedaj smo ostali

malo bolj na mestu, ker je končano. Naša vojska je prišla z Bolgari skup tudi pri albanski meji. Sedaj je treba ujeti Srbe spraviti nazaj, in dokler to ne bo gotovo, ostanemo tu. Vzeti jih je tudi dosti topov. Kolikor sem jih jaz videl, so vsi francoskega modela; delani so v mestu Havre na Francoskem. Potem pa pravijo, da zopet pridemo na italijanske bojišče. Bog ve! Dobil sem tudi eno karto od brata, ki mi jo je pisal z italijanskega bojišča; če mi bo dano priti tja, morebiti prideva kaj skupaj. Bral sem v »Domoljubu« tudi eno pismo njegovo, ki je je pisal nemu izmed prijateljev. Bila je res sreča zanj, da se je tako pravočasno umaknil s tistega prostora. Bila je pač volja božja tako, da se je rešil. Jaz sem, hvala Bogu, še vedno zdrav!

Prisrčno Vas pozdravlja Vaš sin.

Glas iz Galicije . . .

Anton S t r a ž a r, ki je bil šel o Vseh svetih drugi na bojišče proti Rusom, nam je poslal dolg opis svoje vožnje in vojaškega spopada z Rusi. Iz pisma samo nekatere podatke:

Dragi mi »Domoljub«! Hudo mi je, ker Te sedaj ne morem čitati, ko sem doslej komaj pričakoval vsake številke . . . Iz Kabe na Ogrskem sem se drugi pot odpeljal v Galicijo na Vseh svetnikov dan. Drugi dan dopoldne smo že zasledovali znake in nasledke prejšnjih bojev v Karpatih: grobovi na desno in levo, podrte hiše, razstreljena drevesa, polomljena kolesa in dr. V Samboru smo se ustavili. Preden smo dobili menažo, smo šli na skupni grob padlih jurakov nedaleč od postaje. Naš poveljnik je imel tukaj kratek nagovor o junakih, ki jih krije hladna ruša. (Tisti namreč, ki so tu pokopani, so od našega polka.) Vožnje smo nadaljevali mimo Lvova ter izstopili v Brodiju. Spali smo prav dobro, ker smo se naselili po praznih hišah ter imeli dosti prostora. Drugi dan ob osmih smo začeli korakati dalje. Čez nekaj ur smo že čuli gromenje topov. One, ki so šli prvič v ogenj, je malo čudno dirnila ta godba; mi pa, ki smo se drugič podali na obisk k stricu Moskalu, se za to nismo dosti brigali. Ustavili smo se v neki rusko-poljski vasi. Od tu do Podkamenja je bilo še 15 km. Tam so bili takrat hudi boji; topovi so bobneli brez prestanka. Naslednje dneve nas je mrzav pretresal, kajti snežilo je in mrzla sapa je brila. Posebno mrzli so bili črevi od 17. do 20. novembra. Takrat sem bil v boju pod Tarnopolom. Šel je vse tri dni sneg, a mi smo ležali na tleh in za nameček so nas Moskali obdarovali s svinčnimi odpustki. Vsled ozebe in ruskega odpustka sem bil za nadaljnji boj nesposoben ter sem se moral vrniti.

Med vožnjo od Lvova proti Ogrski nas obične vojni kurat ter poizveduje, kakšne narodnosti je kdo. Ko vpraša tam v kotu ležečega mladega vojaka, kakšen jezik govori, mu pravi ta: »Jaz sem Slovenec«!

Kdo je bil tega bolj vesel kot jaz! Dobil sem tako tovariša-štajerca (Alojzij Tricelj se je pisal), ki sva se z njim marsikaj pomenila. G. kurat nam je pa kmalu nato prinesel primernih knjig in časopisov.

Izstopili smo še-le v Ujpesti pri Budimpešti. Našel sem dobro hišo (»Clariseum«), kjer so sestre reda sv. Vincencija, ki imajo obširna posestva. In kako nam strežejo te dobre sestre! Hrano imamo, kakor bi bili sami častniki; kruh si režemo po volji. Dobili smo sveže perilo, staro so nam oprale in zašile. Vsaka soba ima na omari kip prečiste Device. Zvečer molimo skupaj. Imamo tudi lično kapelo, kjer se udeležujemo sv. maše.

Ni ga več . . .

(† Jožefu Kunaverju, ki je padel na severnem bojišču.)

Mrtev je in ni ga več . . .

Smrt se je mrzlo v obraz mu ozrla, mrtvega v hladno gomilo zaprla, roki junaški iztrgala meč. — Mrtev je zdaj in ni ga več . . .

S polnim pogumom odšel je na boj; hrabro žarelo je mlado oko, ko je jemal od domačih slovo:

»Mamica, sestra, zdrava ostani, kadar nastane mir, pridem takoj. Bog Vas tolaži, Bog Vas ohrani!« Pa je odrinil za dom svoj gorčič v boj — a ne vrne se nikdar več . . .

Žalostno lučka tam v sobi brli, nihče ne poje, vse žalno molči; resno udarja ura na steni: osem . . . deset . . . dvanaest . . . kaj li pomeni,

da ne povrne se v sobo smeječ? Ali je mrtev? Ga li ni več?

Bilo je mladega jutra zarano, smrt je hitela čez bojno poljano ter dotaknila se mladega čela, naglo izginila žrtve vesela. Za domovino je pal krvaveč daleč na tujem — ni ga več . . .

Limbarski.

Gospodarske vesti.

GOSPODARSKI IN TRŽNI PREGLED.

V mestih čutijo vse družine težave vojske, dasiravno ne vse enako hudo. V delavskih družinah in v hišah nižjih uradnikov je marsikje prav občutno pomanjkanje. Mestne uprave večjih mest prav resno premišljajo, da bi se nekaj mestnega sveta razdelilo med invalide ali doslužene vojake, ki bi si tam napravili lastno domovje. — Ker se v malih posestvih svet najbolj izrablja in najboljše obdela, bi se na ta način pridelalo veliko zelenjave in krompirja. Invalidi bi dobili veselje do kmečkega dela. Otroci bi morali na polju pomagati materi, ko bi oče delal v tovarni. V lastnem domu na mali kmetiji bi bilo življenje precej cenejše. — Misel je prav zdrava. Današnji meščani prav nič ne vedo za težko kmetovo delo. Ono hudo nasprotje med delavci in kmeti bi se zelo ublažilo. Seveda ni gotovo, če bodo ti delavci res hoteli taka mala posestva obde-

lovati. — Večina onih, ki so šli z dežele v mesto, je šla zato, ker ni imela veselja do kmečkega dela. Po mestih sodijo, da kmetu kar tako vse skupaj leti. Upajmo, da se bo po vojski to izpremenilo. Naj se le poskusi tudi pri nas z lastnimi domovi delavcev in invalidov!

Za kmeta je pa zadosti, če bodo naši domači ljudje imeli veselje do kmečkega dela. Kakor vse kaže, bo izseljevanje v Ameriko za dolgo vrsto let precej oteženo. Mnogo Amerikancev bo prišlo po vojski domov. Da bi le domači sinovi imeli veselje do priprost. stanu, pa bo trden kmečki stan, ker bo delavcev dovolj! Lani se je plačalo veliko dolgov. Pridelki so se dobro vnovčili, živina je bila draga, popivanja je bilo splošno malo in tako je denar doma ostal. Veliko je zalegla tudi podpora. V naši deželi so gotovo dobili čez 20 milijonov kron. Popred je kmet delal samo za druge. Pšenica je bila pred dvajsetimi leti 1 mernik 3 do 4 K, živina 100 kg 30 do 40 kron, — kmet pa vedno bolj v dolgeh. Če bo zdaj pošteno izhajal, bo imel tudi veselje do svojega dela.

Nasvetovali so tudi, da bi invalidne častnike preskrbeli s službami na velikih posestvih. Toda veleposestniki pravijo, da je umno kmetovanje velika umetnost. Že zdaj gre več kakor polovica učencev na kmetijskih šolah po končanih študijah v druge stanove, ker upajo drugod na lažji in boljši kruh. To so skoro brez izjeme sinovi kmečkih staršev, ki so bili iz mladega pri kmečkem delu. Kako se bodo pa naučili kmečkega dela častniki, katerim razmere po deželi niso prav nič znane? Veliko lažje bi jih porabili po raznih pisarnah. Tudi za združništvo bi se mogli na začetne porabiti, ako bi hoteli resno in trdno delati.

Dokler ni stopila v veljavo (16. dec. 1915) ministrska odredba o najvišji ceni svinjske masti, je bilo zabelo prav težko dobiti. Zdaj jo je povsod zadosti. Mesarji jo po najvišjih cenah še prodati ne morejo. Ko bi mesar prodal vso mast po določeni najvišji ceni, bi imel vse meso, če je bil prešič lep, popolno zastonj. Neumevno je torej, kako morejo tožiti, da niso vstani mesa po 3 K 12 v. prodajati. — Čudno je tudi, kako naglo so vse količkej godne prešiče pobrali. Razni mešetarji so letali kakor besni okoli. In zdaj še pravijo, da ni mesa. — Nekateri mislijo mast kupiti še-le v drugi polovici meseca, ko bo cenejša. — Mi bi vsakemu svetovali, naj jo naglo kupi, če je nima zadosti za celo leto. Nekaj malega je še lepih prešičev po deželi, toda prav malo v primeri z istim časom v drugih letih. — Precej bo tudi rabila vojaška oblast. — Neumevno je tudi, kam so šle vse velike množine naših zaklanih prešičev.

Na Dunaju se je tako zgodilo, kakor smo naprej povedali. V sredi decembra so cene zelo padle, ker je bilo preveč blaga. To je prestrašilo Ogre. Božični teden je padel uvoz za polovico, ker so bili v Budimpešti prešiči veliko dražji. Cene so šle kvišku za 1 K pri 1 kg. Višja cena je bila nemogoča, ker so rekli prekajevalci, da čez 5 K 30 v. ne morejo plačati za 1 kg. Imeli bi pri določeni ceni za mast gotovo izgubo. Po Božiču je bilo zopet 6000 prešičev na Dunaju. Zdaj so se mesarji bali, da bi jim

naslednji teden ne napravili dopošiljatelji ravno tako, kakor pred Božičem in so radi plačali pri 1 kg 14 v. več, kakor prejšnji teden. Tudi na Dunaju se po pravici boje, da bi utegnili prešičev zmanjkati. V 50 tednih l. 1915. je bilo na Dunaj pripeljanih 478.010, l. 1914. pa 834.896. Po tem seveda ni čudno, če je na Dunaju pomanjkanje masti. Umetnih zabel skoro ni mogoče dobiti. — Govedi so pripeljali na Dunaj leta 1914. v 50 tednih 283.203; leta 1915. pa 294.312, torej še nekoliko več.

Ker povsod drv primanjkuje, je sedanja mila zima velika sreča. Zaradi ozimne bi bilo pa vendar prav, da bi zemlja dobro premrznila. — V mestih se gospodinje zelo pritožujejo, da je mleko semintja ne enkrat, ampak večkrat posneto. Smetane ne dela tako mleko več, četudi cel teden stoji.

+ Velevažna konferenca pri deželni vladi. Pod predsedstvom deželnega predsednika g. bar. Schwarza se je pred tednom vršila pri dež. vladi — na predlog deželnega odbora — konferenca, ki je obravnavala vojaške dobave klavne živine in sena leta 1916. na Kranjskem. Udeležili so se te konference poleg zastopnikov deželne vlade zastopniki vojnega in poljedelskega ministrstva, armad. etap. poveljstva in deželnega odbora (deželni glavar dr. Šusteršič, dež. odbornik msgr. dr. E. Lampe, deželnokult. nadzornik Pirč). Konferenca se je zedinila v nekaterih glavnih točkah, v podrobnostih se posvet v kratkem nadaljuje. Velevažno za vse kmetovalce je sledeče: Cena, ki jo plačuje vojaštvo za seno, se takoj poviša na 13 K za kvintal. Posamezni oddelki (treni itd.) ne smejo odslej nič več sami rekvirirati v območju 5. armadnega poveljstva. To območje obsega celo kranjsko deželo, izvzemši radovljiško glavarstvo. Dobava klavne govedi leta 1916. se spravi v sklad s podatki živinskega štetja 1. decembra 1915. — Ker se stisnjeno seno bolje plačuje, se opozarjajo županstva, da ima dež. odbor na razpolago par stiskalnic, ki jih daje občinam po potrebi na razpolago proti mali odškodnini. Radi podrobnosti se je obrniti na deželnokulturni urad, deželni dvorec, Ljubljana.

Za naše gospodinje.

Suho sadje se ohrani tudi več let popolnoma dobro in zdravo, ako imaš spravljene na suhem kraju, kjer ni nobenega neprijetnega duha. Posebno pripravne za to so velike, lončene posode, ki niso nič prevlečene. Nekateri spravljajo suho sadje v vreče, ki jih obesijo na zračnih, suhih prostorih. Dobri so tudi zaboji, pręgrade, ki imajo toliko odprtine, da je pač prostor v njih zračen, da pa vendar žival ne more blizu.

Če postane krompir sladak (kadar nekoliko omrzne), ni več posebno zdrav in tudi tako užiten ni več. Popravi se nekoliko na ta način, da se pristavi k ognju v mrzli vodi; ko nekoliko zavre,

se prva voda odlije ter dolije druga, vroča, ki se potem v nji krompir popolnoma dokuha.

Zdravstvo.

Zoper kašelj. Nekdo priporoča kot zanesljivo učinkujoče sredstvo zoper kašelj naslednji recept: Takoj ko se pojavi kašelj, deni zvečer, preden greš k počitku, stekleničico pravega žganja na peč. Ko se nekoliko ogreje, ga vlij v skodelico, vrzi noter kosček sladkorja ter zažgi. Pusti, naj gori toliko časa, da je vroče, zlij v drugo posodico ter pij po možnosti vroče. Večinoma se kašelj takoj olajša; ako ne, naredi zdravilo še enkrat ali dvakrat.

Ozeblina. Ako se napraviš vsled ozeblin otekline na rokah, nogah, nosu, ušesih, je silno neprijetno. Zdravilo zoper to je čisto preprosto: V stekleničico vrzi nekoliko zrnce (celih) popra. Nalij nato do polovice vinskega cveta, dobro zamási ter pusti, da stoji dva dni na gorkem prostoru (na peči). Tekočina se potem dobro zmeša in se lahko takoj rabi tako, da se z njo oteklina temeljito odrigne. To se mora seveda vsak dan večkrat ponoviti. Če je zdravilo starejše, bolje in hitreje učinkuje.

Tedenska pratika.

Sobota, 8. januarja: Sv. Severin, apostel Avstrije. († 482.) — Sv. Apolinar, škof. († 177.) — Sv. Erhard, škof.

Nedelja, 9. januarja: 1. po razgl. Gospodovem. Evangelij: o 12 letnem Jezusu, ko je zaostal po prazniku v jeruzalemskem templju. — Sv. Cerkev poudarja zlasti besede evangelista, ki priča o Jezusu, »da je rasel v modrosti in starosti, in v milosti pri Bogu in pri ljudeh«. — Sv. Julijan in njegova žena sv. Bazilisa. († 313.)

Ponedeljek, 10. januarja: Sv. Viljem, nadškof. († 1209.) — Sv. Pavel, puščavnik.

Torek, 11. januarja: Sv. Božidar, opat. († 529.) — Sv. Higin, papež, muč.

Sreda, 12. januarja: Sv. Benedikt, škof. († 690.) — Sv. Ernest, škof.

Četrtek, 13. januarja: Sv. Bogomir. — Sv. Veronika, devica Milanska († 1497.)

Petek, 14. januarja: Sv. Hilarij, škof. († 368.)

Solnce vzhaja ob 8. uri, zahaja ob 4. uri 20 minut.

Prvi krajec dne 12. januarja ob 4. uri 38 minut zjutraj.

Vremenski reki za januar:

Januar mil —
Bog se usmil!

Pusta méglja januarja
dež na pomlad gost ustvarja.

Sv. Veronika Milanska.

(† 1497.)

Veronika, imenovana devica Milanska, je bila hči preprostih kmetijskih ljudi, doma v vasi Binasco blizu Milana. V mladosti je pomagala staršem pri navadnih poljskih delih, kjer koli je mogla. Polagoma se je pa vzbudilo v nji hrepenenje po večji popolnosti v kakšni redovni hiši. Toda kako to doseči, ko ni znala niti brati niti pisati! Ali — odnehala ni. Čez dan je opravljala vestno vsako delo, ki so ji ga starši odkazali, ponoči je pa vstajala, da se je učila brati in pisati, kar se ji je tudi posrečilo, in sicer brez tuje pomoči. Pripoveduje se pa, da je bila oblagodarjena s posebno naklonjenostjo preblažene Device Marije, ki ji je razodela, naj se nikar preveč ne ukvarja. Naročila ji je tri reči, ki naj bi ji bile vodilo za življenje: a) čisti nameni pri vseh opravilih in delih, ki jih je treba izvrševati iz ljubezni do Boga; b) ne tožiti in godrnjati, zraven pa potrpeti s slabostmi bližnjega; c) vsak dan nekoliko premišljevatí trpljenje Jezusovo.

Po triletnem prizadevanju je bila sprejeta v samostan sv. Marte v Milanu kot novinka, kjer je izvrševala z največjo točnostjo vse, kar so ji velevala redovna pravila. V dneh hudega pomanjkanja je hodila po hišah nabirati milodarov za siromašne sestre. Svojih redovnih opravil ni opustila, ko jo je mučila tri leta huda bolezen. Umrla je leta 1497. isti dan, ki ga je sama naprej napovedala.

Nauk: Ko je bila Veronika bolna, in so ji prigovarjali, naj se ne muči z delom, je odgovorila: »Delati moram, dokler imam čas.«

Čas je dar, ki ga na drugem svetu ne najdeš več, ki ga ni ne v peklu, ne v nebesih. Za vsako ceno bi pogubljeni odkupili eno uro časa, en trenutek, da bi se rešili svoje pogube; toda te ure, tega trenutka ni več. Ako bi mogli zveličani v nebesih jokati, bi jokali in tožili zaradi tega, ker so na zemlji izgubili in napravili mnogo časa, ki bi ga bili lahko porabili za večje plačilo in večje veselje v nebesih. (Sv. Alfonz Ligv.)

Bolečine v prsih naj bi vsakdo hitro odpravil. Skušnja uči, da obotela prsa izgube svoj gibiljivost, vsled česar postane dihanje težje in dovajanje kisika v kri počasneje. Vseu temu se je lahko izogniti, če se prsa in hrbet vtirajo s Fellerjevim bolj lajšajočim fluidom iz rastlinskih esenc zn. „Elza-Fluid“ in v slučaju potrebe tudi krepko masira. — Take masaže z „Elza-fluidom“ ne odstranijo samo bolečine, ampak kroženje krvi. Za take masaže pa naj se uporablja le staro preizkušeno sredstvo kot je „Fellerjev Elza-fluid“, katerega stane 12 steklenic le 6 kron poštne prosto. Edino pristen se naroča pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska). Istočasno se pa lahko naroče Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice zn. „Elza-kroglice“, da so v slučajih prebavnih teoč, zaprtja itd. takoj pri roki. — 6 skatljice stane 4 K 40h prosto poštne. Oboje domačih zdravil bi ne smelo manjkati v nobeni hiši. — Kogar mučijo kurja očesa, naj si nabavi izborni Elza-izdelek: Fellerjev turistiški obliž za kurja očesa. cena 1 K in 2 K (eb.)

Mrtvaški list...

Invalid J. Anderlič (Sv. Peter, pošta Podplat) naznanja smrt očetovo trem bratom na bojišču.

Solnce tožno se ozira,
zdi se, kakor da se joče:
Zopet en trpin umira; —
osmim je otrokom oče.

Bratom trem bi rad pojasnil,
da sirote so postali,
da je oče jim ugasnil.
Vem, da jok bodo zagnali.

Zval na boj je cesar brate
proti laški, ruski sili.
Oče med nebeske svate
šel je; grob smo okrasili.

Bil je rajni skrben oče.
Večni pokoj mu želimo;
prošnje zanj in želje vroče
k Boгу dobremu pošljimo!

To in ono.

Švica — o miru. V narodnem svetu v Bernu je vprašal socialist Greulich, ali misli švicarska vlada ponuditi vojskujočim državam svojo pomoč, da se začno mirovna pogajanja. Švica mora storiti prvi korak. Javno mnenje bi v vseh državah pozdravilo trud za premirje.

Zvezni svetnik Hoffmann je odgovoril: Umevamo globoko potrebo o miru in navdaja nas hrepenenje, da bi se končalo klanje; toda naš trud bi bil neuspešen, dokler na obeh straneh ne pride na površje potreba miru. Toda doslej še ta trenutek ni prišel. Švica bi si štela v čast, če bi pripomogla, da se uresniči želja po trajnem miru.

× × ×

Iz ruskega ujetništva. Nedavno so dobili starši nekega štajerskega kadeta, ki je v ruskem ujetništvu, sledeče pismo: »Tukaj je spremenljivo vreme. Nam se godi po navadi. Je dosti zanimivosti. Silno daleč se nahajam. Hudo dolgčas mi je po Vas.«

Starši so si pri tem mislili, da ruske oblasti pač ne puste kaj posebnega pisati, zlasti ne slabega. Slednjič so pa le opazili, da so prve besede vsakega stavka bolj razprto pisane. Sestavili so jih in dobili to, kar jim je hotel sin povedati, namreč: »Tukaj je nam silno hudo.«

Salonsko se je izrazil. Pri odhodu na bojišče je častniški sluga nekega stotnika njegovi »milostivi« zadržno obljubil, da bo takoj pisal in naznanil, če bi se gospodu stotniku kaj pripetilo: če bi bil ranjen, ali bolan. Stotnik je nekega dne res dobil strel in sicer v sedalo. Sluga se spomni svoje obljube ter piše vojno karto stotnikovi soprogi. Hotel je seveda lepo in dostojno naznaniti nesrečo, ki se je stotniku pripetila ter zapiše: Naznanjam gospe stotnikovi, da

je g. stotnik dobil strel v obe lici. Obraz neranjen.

Po kineško. »Torej si bil celo na Kineškem? Pa znaš gotovo tudi po kineško govoriti?« — »Seveda.« — »No, kako se imenuje drevo v kitajskem jeziku?« — »Tam.« — »In dva drevesa?« — »Tam-tam.« — »In cel gozd?« — »Tam ta-dram tam-tam.«

Kako daleč so prišli Italijani? Tako je vprašal radovednež vojaka, ki je prišel za par dni na dopust od soške fronte. Vojak mu ponosno odgovori: »Nič dalj ne, kakor od Binkošti do Božiča.« Ta značilni odgovor bi morali še celo Taljani potrditi, dasi z nevoljo.

Zvestoba. Nekoč je pribežalo iz ruskih vrst prav veliko vojakov istega polka, ki so se dali ujeti. Avstrijski poveljnik jih začudeno vpraša: »Kaj niste prisegli, da boste ostali zvesti zastavi?« — Nekdo izmed ujetnikov odgovori: »Saj zato smo pa prišli k vam; kajti naša zastava je že od včeraj pri vas.«

Dobra volja. Na Rusko-Poljskem je bilo. Častnik ukaže nekemu infanteristu, naj spleza na streho bližnje kmečke hiše in naj pogleda tja v daljavo, če bi opazil sovražnikovo gibanje. Vojak uboga. Na strehi mu izpodrsne ter skoči, da ne bi padel, na tla. Prileti pa naravnost na svojega poveljnika, in oba sta se nato valjala na tleh. Ko se dvigneta, se je seveda vojak hitel opravičevati, častnik mu pa brez nevolje reče: »Kaj ti nisem rekel, da splezaj na vrh hiše, ne pa na moj vrat!«

Vprašanja in odgovori.

F. P. — Jurdani v Istri: Postava določuje podporo za vsakega otroka. Ako se Vam je med tem časom družina pomnožila za enega člana, naznanite to potom županstva tozadevni komisiji pri glavarstvu.

J. V. — Merbeck, Porenje: Najbolj gotove podatke o svojem možu Vam bo podala pisarna na Dunaju pod naslovom: Auskunfts-bureau der österr. Gesellschaft vom Roten Kreuze in Wien, VI. Bez., Dreihufeisengasse 4.

A. F. Šk. L.: V vojno poklicanim in njih svojem nudi brezplačno pomoč v imovinsko in rodbinskopravnih zadevah »deželna gospodarsko pomožna pisarna v Ljubljani« — sodnijska palača, soba štev. 114.

J. K. — Moravče: Ne vemo, da bi bil poleg pisarne Rdečega križa še kak poizvedovalni urad. Ta pisarna je pač v zvezi z vojaško oblastjo in so njeni podatki večinoma zanesljivi. Seveda se vrinejo pri tolikem številu imen, ki so si podobna, tudi napake, a redkokdaj.

B. A., Šopronj na Ogrskem. Na to zdaj ni misliti, da bi bil Vaš mož pokopan v Gorici, dokler se bojni vihar ne poleže. Pozneje, ko bodo Laha zagnali tja, kjer se kuha polenta, ali pa, ko bo sklenjen mir, se boste obrnili na vojno oblast, pa bo šlo. Grobovi padlih junakov so itak okrašeni s križi, ki so na njih zapisana imena padlih.

Dobre knjige.

Napoved dohodnine je predložiti meseca januarja davčni oblasti. Sestava napovedi bo vsakemu zelo olajšana, če se bomo ravnali po knjigi »Dohodnina«, katero je sestavil višji uradnik finančnega ministrstva Valentin Žun. Knjiga velja broširana 1 K 60 vin., vezana 2 K 20 vin., po pošti 30 vin. več, in naveda praktične vzorce za najrazličnejše slučaje in stanove. S pomočjo te knjige si bo vsakdo marsikaj prihranil na davčnih izdatkih, ker bo vedel upoštevati vse dovoljene odbitke. Knjiga se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Malenkosti. Roman v štirih delih. Španski spisal P. L. Coloma, poslovenil Paulus. Cena 3 K 80 vin., vezano 4 K 80 vin. Ljudska knjižnica je prinesla pred nekaj leti P. L. Colomovo zgodovinsko povest »Juan Miseria« (Janez Nevolja) v slovenskem prevodu. Že ta povest je vzbudila mnogo zanimanja, saj je umetniško dovršena, četudi spada med prve Colomove poizkuse, je namreč delo devetnajstletnega mladeniča. Dvajset let pozneje zagledajo beli dan »Malenkosti«, ki so med mnogimi odličnimi spisi jezuita P. Coloma najboljše delo. Roman »Malenkosti« je umotvor, ki je zanesel v poletu pisateljevo slavo daleč čez Pireneje. Roman je mostrsko delo, že kot tak, četudi je pisatelju zabava, kakor pripoveduje sam, le pomoček do namena. Pisatelj je misijonar, ki vihti v romanu bič najbolj nad izprijenim plemstvom na Španskem, spustil se je v boj zoper tisto naziranje, ki ima ostudne zmote in zlobnosti za malenkosti. Završalo je med prizadetimi krogi, ko so prišle »Malenkosti« na svetlo. Pisatelj si je s tem romanom postavil nalogo, ki bi se srednje nadarjenemu pisatelju ne bila posrečila. Roman je pisan v krasnem slogu, vzbudil je veličansko pozornost ne le na Španskem, kjer je izšel v mnogih natisih in izdajah, temveč tudi v drugih deželah in se dobi že skoro v vseh evropskih jezikih. Roman je izdala »Leonova družba«. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

SKRIVALNICA.

Kje je vrtnar?

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsek, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduha.
4. Skrofuzni ofroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
K 12 -

Smešnice.

Pri zdravniku. Kmetica: »Gospod zdravnik, kaj mislite, kakšno bolezen ima moj mož?« Zdravnik: »Prav bojim se, da ima raka v želodcu.« Žena: »No, kaj takega! Kako je neki žival prišla v njegov želodec!«

Ni tako hudo. Tujec, prestrašen odskoči s klopi, ki se je bil na njo usedel: »Tri sto medvedov! kaj vidim? Klop je še-le na novo pobarvana!« — Stražnik: »O nič ne de, saj se mora itak še enkrat prebarvati!«

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 29. dec.: 38, 44, 89, 17, 39.

Dunaj, 31. dec.: 70, 27, 89, 28, 18.

Fellerjev blagodejni, oživljajoči fluid iz rastlinskih esenc zn.

„ELSA-FLUID“
odstranja
boléčine v udih.

12 steklenic poštine prosto 6 K. Lekarnar E. V. Feller. Stubica, Elzatr 16 (Hrvatska). Čez 100.000 prizn. pismen.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Št. 600 Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
„ 410 Nikel.-anker-Roskopf ura	4-10
„ 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
„ 719 Srebrna rem. ura	7-80
„ 720 Srebrna cylinder rem. ura	9-70
„ 1450 Bela kovinasta verižica	2-80
„ 916 Srebrna verižica	3-20
„ 89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustriranem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastoj in poštine prostega.

Raz: o ilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natanko preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švicl

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in zelo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V en-logi so enovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatoec, pomeračnik, diškec, peria, višnjevec. Ta pijača se lahko isto ru-ma in zganja. Skuhati se ne more. Snovi z natane tim navodilom stanejo K 4-50

Trzsko po povzetju. Na 5 takih porcij do-dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neocenljiva vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upitani, vsled česar ne zgube nič na svoj delazmožnosti.

Za večje posestvo na deželi išče se

kuharica

vešča gosposkega kuhanja za 2 do 4 osebe družinskega kuhanja za 10 do 14 oseb' peke kruha in hišnega gospodinjstva v podporo gospodinji.

Mesečna plača poleg stanovanja, hrane in perila v gotovini K 30-.

Ponudbe s spričevali o trajnem službovanju je poslati na upravništvo „Slo-venca pod štev. 2811.

Najden denar

2570

pomenja naše najnovejše poročilo o sreč-kah, vsebujejo srečkovno skupino štev. 5 na 50 mesečnih obrokov po samo 3 krone z glavnimi dobitki

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Uojne ure na zapestnico

iz nikla ali jekla K 10- 12- 14- , z radijevo svetilno ploščo K 14- 16- 18- , z la koles-jem K 22- 24- 30- , z radijevo svetilno ploščo K 28- 30- 32- , s precizjskim kolesjem K 44- , srebrna ura zapestnico K 18- 20- 22- 24- 26- 28- 30- 32- 34- 36- 38- 40- 42- 44- 46- 48- 50- 52- 54- 56- 58- 60- 62- 64- 66- 68- 70- 72- 74- 76- 78- 80- 82- 84- 86- 88- 90- 92- 94- 96- 98- 100-

3letno jamstvo. Zamenja dovoljena ali denar nazaj. Pošilja se po povzetju; na bojno polje proti vposlatvi zneska in 30 v za poštino.

Prva tovarna ur JAN KONRAD, c. kr. dvorni založnik, Brnx št. 781 (Češko).

Glavni cenik zastoj in poštine prosto.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dož. življ. in rentne, nezd. in jamst. zavarovalnice sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838-.

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76

V letu 1914 se je izplačalo za-

varovancem na dividendah

čistega dobička K 432.232-66

Zder namerave skieniti življensko zavarovanje veljavno hkrati za vojno

zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gar. imenovane podružnice.

Prospekti zastoj in poštine prosto.

Sposobni zas'opniki se sprej-

mejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

Proti okuženju

se je treba sedaj še posebno varovati, ker nastopajo vsakojake nalezljive bolezni, kot škrlatica, kuge, osepnice, koler, legar. — Vsi tedaj

naj se vporablja

povsod, kjer se take bolezni širijo, dobro razkuževalno sredstvo, katero naj bode v vsakem gospodinjstvu. Najboljše razkuževalno sredstvo sedanosti je glasom raziskovanj prof. Löffler, Liebreich, Proskauer, di Vesten, Vas. Pfeifer, Vertun, Pertik i. dr. nedvomno

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupen in cenen in se ga dobi v vsaki lekarni in drožeriji za ceno 90 vin. za izvorno steklenico (zeleno steklo). Učinek Lysiforma je točen in zanesljiv, valed česar ga zdravniški priporočajo za razkuževanje holn, postelj, za izpiranje ran, oteklin, irigatorjev in za protiseptične obveze.

Lysiformovo milo

je fino toaletno milo, ki vseh Lysiform in učinkuje protiseptično. Vporablja se lahko tudi pri najbolj občutljivi koži, celo pri otrocih. Stori kožo mehko in prožno in razžira jako dober duh. Zadošča enkratni poskus in boste zatem vedno vporabljali to izvrstno milo, ki je drago le na videz, pri uporabi pa zdrži dolgo časa. Cena milu znaša K 1'20.

Lysiform s poprovo meto

je močno protiseptična ustna voda, ki odstranja slab duh in bel zob in jih varuje. Vporablja se tudi lahko pri kataris vratu, kašlju in nahuju za grgranje po zdravniškem navodilu. Zadošča par kapljic na kupico vode. Izvirna steklenica stane 1 krono 60 vin., na prodaj v vsaki lekarni in drožeriji. — Zanimivo knjigo pod naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje zastopnik in poštnine prosto

Kemik Hubmann,

„Klerent Lysiformwerke, Dunaj XX., Petraschgasse 4.

Za domačo

semensko detelijo, proso, laneno seme in konopljo

je najboljši kupee Franc Pogačnik, trgovina s semeni in deželni pridelki v Ljubljani, Dunajska cesta 36, nasproti mitnice. 2780

Kmečka družina

s 3 ali 4 osebami se sprejme. Nastop takoj. Da se hrana in plača po dogovoru. — Naslove na upravo lista pod števil. 2806.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, polske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neizgledam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.250'17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147'17. Teda, čimveče zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.

Ponužbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenišstvo v Celju in na Froseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne puščajte otrok samih, da se pežari omeljajo!

Ne puščajte otrok samih, da se pežari omeljajo!

Šriporočamo

*kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!*

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

6

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritrilje, v lasni hlini nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

